

Друга після Єви

Ангела Меркель ушосте стала найвпливовішою жінкою світу за версією часопису «Форбс»
» стор. 8

Заряд свіжості та бадьорості

Українська збірна завершила свій тренувальний збір у прохолодних Альпах і висадила в спекотному Марселі
» стор. 15

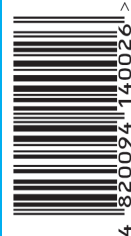
Де мій кристалий капелюх?

Як захиститися від згубного впливу ультрафіолету, чи можливо засмагнути з користю для здоров'я і чим ризикують прихильники бронзової шкіри
» стор. 13

Україна молода

Середа, 8 червня 2016 року

№ 73 (5066)

4 820094 140026 >

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 24,98 грн
1 € = 28,35 грн
1 рос. руб. = 0,3 грн

Тутанхамон із Миколаєва

Приморський районний суд Одеси на кілька днів відклав розгляд справи Героя України Миколи Романчука. Громадськість побоюється, щоб її не «спустили на гальмах»

» стор. 5

Novosti-N.org

Екс-«губернатор» і надбані ним за роки «непосильної праці» скарби Третього рейху.

Павло Клімкін
глава МЗС України

«Без контролю над кордоном ніякого подальшого просування і, звичайно, ніякої безпеки — інакше на нашу територію будуть і надалі заходити і російські регулярні війська, і зброя, і найманці, і босприпаси, — не може бути».

«КРИМНАШ»

Хотіли грошей? А нема

Економічні проблеми змусили Росію переглянути фінансування окупованого півострова у бік зменшення

Ірина КИРПА

На даний час у Криму особливо гостро потребують грошей соціально незахищені верстви населення: пенсіонери, студенти, інваліди та діти. Однак, як заявив у Сімферополі міністр економічного розвитку Російської Федерації Олексій Улюкаєв, федеральну цільову програму (ФЦП) розвитку Криму доведеться скоригувати через проблеми в російській економіці.

Занадто багато коштів пішло на оснащення прикордонних пунктів на в'їзді на окупований півострів, а також на будівництво енергомоста з материкової частини Росії до Криму, отож грошей на підвищення пенсій та зарплат не залишилося. Як сказано в проекті відповідної постанови, міністерство економічного розвитку РФ уже запланувало зекономити 3,5 мільярда рублів за федеральною цільовою програмою з розвитку окупованого Криму і міста Севастополь до 2020 року. На перше місце за фінансовими витратами вийшов Росавтодор, якому вирішили урізати відразу 226 мільйонів рублів, які раніше призначалися на будівництво транспортного переходу через Керченську протоку. Ще 300 мільйонів рублів спробують заощадити, відмовившись від реконструкції повітряного руху та радіотехнічного забезпечення польотів. На третє місце зі скорочення витрат вийшли банки Криму, яким не варто тепер сподіватися на додаткове фінансування, що раніше призначалося на розвиток цієї сфери. Таким чином, загальна сума, яку федеральний бюджет Росії може отримати в результаті урізання витрат, тільки в 2016 році перевищить один мільярд рублів.

Відзначимо, що спочатку програма розвитку окупованого Криму, розрахована до 2020 року, передбачала розмір інвестиції майже у трильйон рублів, які практично цілком (95%) мали складатися з коштів федерального бюджету Росії. Однак усе це було реально тільки за умови, що до 2017 року окупований півострів Крим вийде на самоопитність і стане бездотаційним регіоном. Але зараз через значне скорочення потоку туристів говорити про самодостатність Криму не доводиться. Ступінь залежності анексованого півострова від федеральних дотацій РФ вдалося знизити з 80,2% до 67,2%. Однак це відбулося внаслідок скорочення фінансування.

Через це зупиниться зростання зарплат, стипендій, пенсій та інших соціальних виплат для населення. З урахуванням того, що ціни на продукти харчування в Криму ростуть із кожним днем, кількість людей, незадоволених політикою країни-агресора щодо пересічних громадян, невпинно збільшується. ■

НА ФРОНТІ

А вздовж кордону — спостерігачі стоять

Україна погодилася з ОБСЄ можливе розміщення спеціальних баз уздовж ділянки кордону з РФ на Донбасі

Іван БОЙКО

Росія та її маріонетки на Донбасі фактично зірвали виконання Мінських домовленостей, переконаний голова Верховної Ради Андрій Парубій. За його словами, щоденні обстріли сил АТО та втрати українських воїнів не дозволяють просуватися далі в імплементації інших пунктів мирних угод.

Пан Парубій дав зрозуміти позицію офіційного Києва: доки ворог не виконує безпекові пункти Мінських угод, марно сподіватися на виконання Україною політичних пунктів. Зокрема, й щодо особливостей здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей.

«Це правда, що ми стали заручниками зовнішніх обставин щодо внутрішнього реформування. І, за великим рахунком, ми призупинили реформу де-

централізації, яка для України необхідна не менше, ніж реформа судострою», — зазначив спікер ВР в ефірі ICTV.

Глава МЗС України Павло Клімкін додає, що політичні пункти Мінських угод не можна виконати, доки не буде встановлено контроль над державним кордоном між Україною і РФ. Цей контроль над кордоном на тимчасово окупованому Донбасі, на його думку, може здійснювати або Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ, або поліцейська місія ОБСЄ. Водночас Росія намагається не допустити цього.

«Без контролю над кордоном ніякого подальшого просування і, звичайно, ніякої безпеки — інакше на нашу територію будуть і надалі заходити і російські регулярні війська і зброя, і найманці, і босприпаси, — не може бути. Другий момент: нам потрібно, щоб кордон контролювався — чи це буде поліцейська

місія ОБСЄ, чи СММ ОБСЄ», — заявив пан Клімкін.

Міністр повідомив, що наразі Україна погодилася з керівництвом СММ ОБСЄ «спеціальний підхід, який складається з трьох блоків»: розміщення спеціальних баз ОБСЄ вздовж ділянки держкордону на Донбасі; введення механізму інспекції, коли за шляхами і кордоном спостерігатимуть завдяки спецобладнанню; представники ОБСЄ перебуватимуть у пунктах перетину кордону з української сторони.

При цьому військовослужбовців Росії, незважаючи на її членство в ОБСЄ, в обговорюваній збройній поліцейській місії ОБСЄ на Донбасі не буде. На думку пана Клімкіна, лише за такої умови місія може бути ефективною, бо коли «російські представники будуть озброєні на території України — це повна абстракція». ■

РЕЗОНАНСНА СПРАВА

Слідство ведуть знавці

Міжнародна комісія оприлюднила уламок ракети, знайдений на місці падіння малайзійського «Боїнга»

Валерія НАЛИВАЙКО

Розслідування трагедії рейсу МН17 триває вже два роки і не збавляє обертів. Незважаючи на те, що нещодавно було показано документальний фільм, а ще раніше — оприлюднено звіт, у якому винними у трагедії названо близько 20 російських військових, робота над з'ясуванням деталей продовжується. Днями прокуратура Нідерландів опублікувала черговий звіт з інформацією, що на голландській авіабазі Гілт-Рейен експерти збирають по частинах фюзеляж літака «Боїнг», щоб встановити точну причину катастрофи. Залучені до справи фахівці зі знанням української та російської мов прослуховують записи телефонних розмов, шукаючи також в аудіозаписах згадки про лі-

Уламок ракети як іще одна важлива деталь слідства.
Фото з сайту dw.com.

так або інші слова і вирази, що мають значення для слідства. Роблять хімічний аналіз ґрунту, зразки якого зібрані з усіх місць, із яких, імовірно, міг бути здійснений запуск ракети.

Окрім цього, міжнародна комісія оприлюднила фото деталі ракети (яку вони називають соплом «Бука»), котра була знайдена на місці падіння літака. Як відзначається в офіційному документі, цей

фрагмент розташований у нижній частині ракети «Бук» і призначений для випускання металевих газів, що подібно до вихлопів автомобіля. Наразі розслідувачі порівнюють знайдені уламки ракети з аналогічним реактивним снарядом, зразок якого вони отримали і розібрали, щоб зрозуміти, з чого вона складається. Експерти планують завдяки комплексу всіх цих дій усе ж докопатися до істини: звідки було зроблено запуск, яким чином був знищений літак, чи був він знищений випадково або навмисно, підкреслили в комісії.

Незважаючи на неоднозначні відповіді і питання, що постійно виникають у ході розслідування, слідча комісія відзначає, що розслідування трагедії значно просунулося вперед. Країнам, які залучені до розслідування, відправили певні інформаційні запити. Утім відповіді на деякі з них чекають уже два місяці. Зокрема, Російська Федерація ще досі не надала інформацію про систему «Бук», наголосили слідчі, додавши, що початкові результати кримінального розслідування авіакатастрофи будуть опубліковані вже восени. ■

СТАТИСТИКА

І там не вдома, і тут у гостях

Число переселенців з окупованих територій невпинно зростає

Тарас ЗДОРОВИЛО

Ситуація з чисельністю переселенців з окупованих територій набуває лавиноподібного характеру. На материкову Україну масово повертаються незадоволені «руським міром» громадяни, чимало з яких не так давно під час псевдореферендумів у Криму та на сході нашої держави проголосували за відокремлення від Батьківщини. Одні просилися в РФ, інші — забажали жити в квазіреспубліках.

На сьогодні маємо вражаючу цифру — 1 783 696 переселенців із Донбасу та Криму — саме стільки офіційно їх зареєстровано зараз в Україні. Варто нагадати, що лише рік тому Мінсоцполітики звітувало про

1 369 644 переселенців... Які ж причини значного збільшення кількості втікачів? Своїми думками з цього приводу ділиться Наталя Баб'яж, адміністратор Ресурсного центру для допомоги вимушеним переселенцям: «Тут є низка факторів. Останнім часом виїжджає багато людей, які не задоволені погіршенням побутових умов на неконтрольованих Україною територіях. Багато в кого змінилися сімейні обставини. Наприклад, сім'я не виїжджала, бо мусила доглядати хвору бабусю. Бабуся померла, й родина негайно виїхала. Активізація бойових дій також дає сплеск збільшення кількості втікачів. Крім того, цифри зростають, бо до органів соціального захисту звернулося багато тих, хто виїхав раніше, але на облік із різних причин не ставав».

Не слід забувати й суто меркантильних причин переїзду «звідти»: окупаційна «влада» погрожує боржникам із «комуналки» відібрати житло та арештувати майно. А у разі несвоєчасної виплати кредитів, узятих у банках, — примусово стягувати борги.

Із загальної кількості переселенців, а це на сьогодні 1 445 739 сімей, 843 452 звернулися за призначенням грошової допомоги й 787 365 із них таку допомогу було надано. З початку 2016 року отримувачам профінансовано з резервних фондів держави понад 1,3 мільярда гривень.

Безумовно радує, що на шлях істинний із тих чи інших причин стає все більше українців, які в круговерті подій опинилися під окупантами. Але, зважаючи на не найкращі економічні часи в державі, можливо, варто робити акцент не на матеріальну допомогу цим людям, а на їх адаптацію на нових місцях зі стимуляцією самостійно заробляти собі на хліб насущний. Мабуть, держава має цій категорії українських громадян наполегливіше пропонувати оселятися в сільській місцевості, адже наші села занепадають — скільки щороку порожніє хат, а з мапи України зникає населених пунктів! ■

■ ВІДПОЧИНОК

Неплатоспроможним тут не місце

Межі Одеси переходять у приватні руки?

Наталія ТУРАК

Відпочинок біля моря знову стає скандальною темою. Незважаючи на закон про вільне користування прилеглими морськими територіями та пляжами, одеські підприємці знаходять нові стежки, аби його обійти. Так, деякі ресторани та готельні комплекси цього року знову навмисне закривають пляжі від сторонніх очей та порожніх гаманців.

Відпочивальники та містяни вже почали самостійну боротьбу проти горе-підприємців. «Обурює те, що межі рідного міста поступово переходять у приватні руки і продаються втридорога. Найбільш обурливо й те, що робиться це фактично законно», — розповідає «УМ» одесит Олександр Архіпов. За його словами, територія фактично є відкритою, проте майже все заставлено столиками та лежачками, за які потрібно платити. «Прийти із прострадлом і відпочити неможливо. До того ж постійні сварки за тінь під такими ж платними парасолями та тентами», — додає пан Олександр.

Юрист Максим Мельник цю ситуацію трактує по-своєму: «В даному випадку все ж неправими залишаються бізнесмени, адже, за законом, прилегла територія залишається власністю всього українського народу. Правильним веденням бізнесу залишається тільки сама оренда засобів для комфортного відпочинку, проте не розставлених по всій території». У власників прибережних закладів своя думка: мовляв, території взято в оренду, їх прибирають, розвивають і залишають... повністю відкритими. А Олександр Архіпов уточнює: «Все сміття, яке «прибирається» з «орендованих» територій, просто-напросто звальюють на відкриті пляжі, багато хто не спроможний донести його до смітника. Просто якийсь класовий поділ: одні на білому піску, інші на горах відходів».

До речі, обурення викликають і розкішні котеджі місцевих (і не тільки) «володарів», котрі також надають перевагу самотньому відпочинку, загородивши таким чином частину прилеглих до моря територій.

У міськраді ситуацію конкретно

поки не коментують. Мовляв, ніяких дозволів не давали та оренди не дозволяли. Пообіцяли розібратись.

Нагадаємо, минулого року «губернатор» Одеської області Міхеїл Саакашвілі наказав знести всі паркани на прибережних територіях. «Не вірю, що в ХХІ столітті таке можливо. Порушуються конституційні права одеситів і гостей. Відразу ж зателефонував главі прикордонної служби України Віктору Назаренку та голові СБУ Василю Грицаку, і вони моментально підтримали ідею зняти паркани і відкрити пляжі, за що я дуже вдячний. Але зараз буду наполягати, щоб усі інші наслідували їх приклад!» — написав глава Одещини в соціальній мережі. Під час рейду Саакашвілі заявляв, що з числа громадських діячів, одеситів і поліції будуть створені групи, відповідальні за знесення парканів, що обмежують доступ до води. «Ми не будемо подавати в суд, навіщо? Усі ці колочі дрти, паркани — антиконституційні. Нехай власники потім скаржаться», — таку позицію оприлюднював «губернатор».

Світлана МИЧКО

У районі Бучач на південному заході Тернопільщини відбулася непересічна культурна подія — пройшли найперші Дні Пінзеля, які мають стати традиційними і проводитися надалі щороку. Як відомо, старовинне містечко Бучач тісно пов'язане з життям і творчістю надзвичайно оригінального і таємничого скульптора ХVIII століття Іоана Георга Пінзеля, якого ще називають Мікеланджело українського бароко. Саме там він одружився, став батьком двох синів, та, згідно з архівними документами (бо могили не знайдено досі), закінчив своє життя. Там же він створив чимало своїх шедеврів, ставши основоположником нової барокової експресивної пластики, якій немає аналогів у Європі. Один із прикладів — Ратуша на центральній площі міста, яку вважають однією з найвизначніших у своєму стилі архітектурних пам'яток ХVIII століття. Та й узагалі Бучач — друге після Львова місто за кількістю скульптур геніального майстра, які там збереглися. Тож, як кажуть, сам Бог велів місцевій владі та громаді якнайширше популяризувати дорогоцінну спадщину, і саме для цього було започатковано Дні Пінзеля.

До програми перших «Днів» увійшли, зокрема, наукова конференція за участю мистецтвознавців, тематичні лекції, літературні зустрічі, показ фільмів, присвячених Пінзелю, та екскурсії місцями, пов'язаними з його життям та творчістю. Приміром, до села Рукомиш, у храмі якого зберігається славновісна скульптура

■ КУЛЬТПРОСТІР

Геніальна провінція

На Тернопільщині започаткували Дні Пінзеля

Вівтар Успенського костелу в Бучачі зі скульптурами Пінзеля.

Фото з сайту www.ikonostas.in.ua.

Святого Онуфрія роботи Пінзеля, через яку кілька років тому виник скандал, бо громада заховала її, аби не віддавати на виставку до Лувру (боялися, що не повернуть).

«Для нас дуже важливо, щоб Дні Пінзеля мали продовження, — сказав на їх відкритті голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Барна. — Ми маємо популяризувати творчість відомого галицького скульптора не лише словами, а й конкретними діями». Хочеться вірити, що буде саме так. ■

Пам'ятник скульптору, встановлений у Бучачі два роки тому. Фото з Wikipedia.

■ ПРОФТЕХОСВІТА

І Швець, і Жнець

Український ринок праці збіднів на представників робочих професій

Інф. «УМ»

Протягом останніх років спостерігається різкий підйом кількості юристів, економістів та менеджерів різних рангів. Рідко зустрінеш школяра, який би, як кажуть, при здоровому глузді та за власним бажанням шов здобувати професію, скажімо, комбайнера чи сантехніка.

Дійшло до того, що зараз держава відчуває гостру нестачу трактористів, монтажників і швачок. «На ринку праці найбільш дефіцитними є професії тракториста-машиніста сільськогосподарського виробництва, монтажника санітарно-технічних систем і майстрів із виготовлення швейних виробів (швачка, кравець, закрійник)», — заявила міністр освіти і науки Лілія Гриневич у ході парламентських слухань на тему «Профтехосвіта як складова забезпечення кваліфікаційно-кадрового потенціалу України». За словами чиновниці, планується запустити пілотний проект із модернізації профтехосвіти за цими пріоритетними спеціальностями. ■

■ ТАКА ЦИВІЛІЗАЦІЯ

На старт, увага, «Марш»!

Уповноважена з прав людини попросила поліцію захистити акцію ЛГБТ-спільноти у Києві

Олена КАПНІК

На початку тижня у Києві стартував п'ятий міжнародний форум ЛГБТ «Київ Прайд 2016». Утім чи не найголовніша подія заходу — «Марш рівності» — відбудеться у неділю. Оскільки мирна хода на підтримку ідей особистої та суспільної безпеки, прав людини та проти дискримінації часто супроводжується заворушеннями та сутичками, Уповноважена Верховної Ради з прав людини Валерія Лутковська закликала керівника Національної поліції України Хатію Деканоїдзе забезпечити порядок під час маршу. Уповноважена наголошує, що «Марш рівності» — це мирна маніфестація на підтримку прав людини, незалежно від сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності чи будь-яких інших ознак. Право на свободу мирних зібрань має бути безумовним.

Хвилювання пані Лутковської небезпідставні, адже під час проведення у березні цього року у Львові подібної акції правозахисних організацій — «Фестивалю рівності» — місцевою поліцією не було належно забезпечено безпеку її учасників. Як наслідок: заходи фактично були зірвані, а самі учасники піддалися нападам із боку агресивно налаштованих осіб. До слова, наміри провести Марш у столиці 12 червня викликали обурення у ДУК «Правий сектор», який заявив про створення перешкод заходу.

У Національній поліції захищати людей, які мають право висловити свою думку під час «Маршу рівності», налаштовані дуже жорстко. За словами Хатії Деканоїдзе, вона зробить усе можливе, щоб не допустити провокації з боку людей, «які не хочуть, щоб наша країна була серед цивілізованих країн». Повний план дій поліції буде оприлюднено завтра під час брифінгу, але вже точно відомо — планується залучити близько 6,5 тисячі співробітників поліції для забезпечення порядку.

Тим часом організатори акції, коментуючи заяви деяких «українських правих рухів», заявляють, що «відчувають загрозу». «Мені не велика різниця, чи жити в російському тоталітарному суспільстві, де «цар-батюшка» вирішуватиме, як тобі думати, одягатися і що тобі писати в соцмережах, чи тоталітарному суспільстві, заснованому на націоналістичній ідеології. Ваші погрози силової розправи над людьми, що не мислять та не поводяться, як ви, для мене робить вас не ліпшими за Путіна. Диктатура Путіна, який вдирається в Україну, щоби силою встановити тут «руський мір» — це погано, а диктатура «Правого сектору», що насильно нав'язує свої уявлення про світ іншим, — це добре? Чи впевнені ви, що не перетворилися на чудовисько, проти якого боретеся?» — коментує погрози ДУК активістка Аля Шандра. ■

Надія Савченко
народний депутат України

«Я насправді проти внесення змін до Конституції. Її почнуть міняти, і в кінці-кінців до Конституції пропхнуть Мінські домовленості. Розумієте, чого не можна допустити?».

■ ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

Суд та діло

Верховна Рада ухвалила реформу правосуддя. Які наслідки це матиме?

Наталія ЛЕБІДЬ

Те, що судова реформа Україні потрібна як повітря — факт. І те, що від унаочнення українських реформ залежить побудова стосунків нашої держави з демократичним світом — також факт. Однак ані чинник «західного» тиску, ані часовий фактор не можуть слугувати виправданням ухваленню документа, який несе в собі чималі ризики. Недарма голосування за проект змін до Закону України «Про судову систему та статус суддів» (запропонований Президентом Порошенком) було таким проблематичним.

Загальна мобілізація

Змінам, вписаним у «тіло» Конституції (а функціонування системи правосуддя регламентує саме Основний закон) мало передувати ухвалення закону «Про судову систему». 2 червня 2016 року цей закон пройшов перше читання. Пізніше мало відбутися друге, а вже потім — голосування конституційних змін. Однак сталося так, що минулого четверга парламент прийняв відразу весь судовий пакет — закон «Про судову систему» у цілому та перелицьовані розділи Конституції, що стосуються правосуддя.

Цей факт свідчить як мінімум про те, що порушувати регламент ВР новий спікер парламенту Андрій Парубій вміє не гірше за свого попередника Володимира Гройсмана. Інший нюанс стосується кола тих, хто взяв участь у голосуванні за судову реформу. Із 335 голосів, відданих за зміну Конституції, 38 належали депутатам Опоблоку, а також членам БПП та «Народного фронту». «Малі фракції», тобто «Батьківщина», «Самопоміч» та Радикальна партія Ляшка, переважно не голосували за цей законопроект. Недавній союзники БПП та «НФ» по коаліції вважають, що ухвалення судової реформи значно підсилить тиск глави держави на судову гілку влади.

Однак їхню точку зору колеги не врахували. До того ж переконувати парламент до Ради прибув особисто Президент Порошенко. «Ми зробили величезні кроки у боротьбі з корупцією... Але все це марно. Марно, тому що за гучними арештами, за гучними затриманнями корупціонерів судді за 30 срібників відпускають їх на волю», — зауважив глава держави.

Видання «Українська правда» відзначає, що з депутатів «працювали» близькі до Петра Порошенка представники депутатського корпусу — Ігор Кононенко та Сергій Березенко, а відставлений із прем'єрської посади Арсеній Яценюк «обробляв» власну фракцію. Навернути вдалося і опозиційну частину парламенту (в даному разі під опозицією є колишні «регіонали» у складі ОБ). Словом, операція пройшла успішно і країна отримала нову судову систему. Добре це чи погано?

Новації від Порошенка

Остання версія змін до Конституції в частині правосуддя знайшла схвалення Венеціанської комісії, однак сама комісія, очевидно, через свою віддаленість від українських реалій

просто не бачить небезпеки, яку містять ці зміни. Водночас Венеціанська комісія не схвалила децю фантастичну (але таку привабливу!) ідею відправити у відставку всіх суддів «оптом», а відтак організувати новий їх набір — приблизно за цим принципом, як в Україні формували нову поліцію.

Але цього не сталося, а що стосується закріплених у Конституції новацій, то вони випи-

Ані чинник «західного» тиску, ані часовий фактор не можуть слугувати виправданням ухваленню документа, який несе в собі чималі ризики. Недарма голосування за проект змін до Закону України «Про судову систему та статус суддів» (запропонований Президентом Порошенком) було таким проблематичним.

сані таким чином, що важелі впливу на процес формування суддівського корпусу опиняться в руках Президента. Стаття 128-ма Конституції України відтепер викладена у такій редакції: «Суддів призначає на посади Президент України за поданням Вищої ради правосуддя в порядку, встановленому законом. Призначення суддів на посади здійснюється за конкурсом, крім випадків, передбачених законом».

Іншими словами, ламається прийнятий до сьогоднішнього двотуровий порядок призначення суддів, коли вперше претендент отримує цю посаду, згідно з рішенням Верховної Ради, відтак проходить п'ятирічний випробувальний термін, по завершенню котрого призначається суддею безстроково указом Президента України. Верховну Раду розробники нової Конституції виносять за дужки — на користь одноосібної згоди Президента країни на призначення кандидата ім'ярек на посаду судді. Скасовується і п'ятирічний випробувальний термін. Натомість у процесі призначення судді задіяно Вищу раду правосуддя. Що це за орган та які функції на нього покладено?

Вища рада правосуддя ще не створена, тому будемо вживати назву її чинного аналога — Вища рада юстиції. ВРЮ є однією з тих інституцій (поряд з Вищою кваліфікаційною комісією суддів та Вищою радою суддів), на яку покладена робота з суддівським корпусом. Зокрема, юрисдикція Вищої ради юстиції допускає переслідування суддів за порушення присяги, а також дисциплінарне переслідування суддів Верховного Суду та вищих судів.

Суди стануть іншими. Як мінімум — більш президентськими.

Приблизно такій меті слугуватиме і Вища кваліфікаційна комісія суддів: вона встановлює наявність підстав для переслідування, силами своїх представників проводить дізнання та накладає дисциплінарне покарання. Функція переслідування таким чином не є роз'єднаною з функцією квазісуду — за аналогічним принципом працює українська прокуратура, котра одночасно проводить слідство та підтримує обвинувачення. Зазвичай у розвинених демократіях у таких випадках використовують інструментарій міністерства юстиції, однак в Україні все без потреби ускладнено та створено купу

неефективних чиновницьких надбудов. Однак повернемося до Вищої ради правосуддя. Стаття 131-ша Конституції у новій редакції говорить про цю структуру так: «Вища рада правосуддя складається з двадцяти одного члена, з яких: 10 членів обирає з'їзд суддів; 2 членів призначає Президент; 2 членів обирає Верховна Рада України; 2 членів обирає з'їзд адвокатів України; 2 членів обирає всеукраїнська конференція прокурорів; 2 членів обирає з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ з числа науковців у галузі права». Ті ж самі інституції обирали і Вищу раду юстиції, різниця полягає лише у кількості квот, у новій редакції Конституції більшість квот залишена за з'їздом суддів. Проте суть це не міняє: «свої», як і раніше, обирають «своїх». А ворон ворону, як відомо, ока не виклює.

Що ж стосується діяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів, то вона вже давно перетворилася на фарс: відповідаючи на сотні подань громадян щодо притягнення до відповідальності суддів за неправосудні рішення, ВККС застосовує механізм покарання у поодиноких випадках. І це — якщо говорити саме про дисциплінарну відповідальність. Тим часом 375-та стаття Кримінального кодексу («Постановлення суддею завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови») дотепер залишається цілковито «мертвою» — її просто не застосовують на практиці.

Отже, ми маємо наступне: структура, котра змінює лише вивіску, але не суть (Вища рада правосуддя) контролювати

Високі зарплати та знижений імунітет

Інші новації від законотворців торкаються наступних моментів. Скасовується система вищих спеціалізованих судів — господарського, адміністративного, цивільних та криміналь-

них справ (запроваджено ці суди, до речі, було відносно недавно). Натомість їх замінить Верховний Суд, який також перезавантажить і наберуть його суддів на конкурсній основі. Систему судовою складатимуть місцеві суди, апеляційні суди і Верховний Суд. Тобто зникає додаткова ланка між апеляційними судами та Верховним Судом.

Місцевими судами першої інстанції також вважатимуться господарські суди. До найвищого в країні Верховного Суду входить більше 200 суддів. У ньому буде п'ять підрозділів: Велика палата, касаційний адміністративний суд, касаційний господарський суд, касаційний кримінальний суд та касаційний цивільний суд. Набрати на конкурс нових суддів та запустити роботу нового посиленого Верховного суду мають за півроку з моменту набрання законом чинності.

■ ПОЗИЦІЯ

Народний депутат України Надія Савченко висловилася категорично проти ухвалення змін до Конституції України під час війни. «У нас Україна зараз — це граната. У неї є кільце — це Конституція. Чека — це наш Донбас. Основне тіло гранати — це наша Україна. Ми беремо, стискаємо чеку з тілом гранати і смікаємо Конституцію, кільце викидаємо. І от візьміть еспандер, потримайте в руці. Скільки втримаєте?» — прокоментувала Савченко. Головні ризики, на думку депутата, полягають у тому, що наступними (після змін у частині судової системи) можуть стати зміни, пов'язані з прописуванням в Основному законі особливого статусу окупованих територій. Якщо це станеться, то «прийде наша чека «ЛНР» і «ДНР», і нас розірве», — сказала Савченко.

Що стосується змін до Конституції в частині судової реформи, то тут депутатка зазначила таке. «Показувати просто, що ми хочемо змін, — це одна справа. Робити реальні зміни і правильні зміни — зовсім інша справа. Конституцію чіпати не можна в жодному разі. Закон прийняли, можна було його обговорювати тиждень, два тижні, потім робити зміни в Конституції. Я не знала, що сьогодні робити, не могла зрозуміти, що відбувається в залі, я висмикнула картку. Я насправді проти внесення змін до Конституції», — заявила Савченко в інтерв'ю «112-му каналу». Раніше повідомлялося, що Надія Савченко та Юрій Шухевич пропонують Верховній Раді скасувати рішення про прийняття за основу та в цілому проекту Закону «Про судову систему та статус суддів».

Для розгляду антикорупційних справ у системі правосуддя хочуть створити Вищий антикорупційний суд, який будуть формувати на відкритому конкурсі. У судах, які продовжать роботу, судді мають пройти перекваліфікацію. Працювати суддями зможуть громадяни України, не молодші 30 та не старші 65 років. Суддівський досвід не обов'язковий — подаватися на конкурс можуть адвокати, науковці та правозахисники. В них має бути вища юридична освіта і стаж професійної діяльності у сфері права — п'ять років.

У законі прописана також низка антикорупційних механізмів для суддів, зокрема, зобов'язання кожного року подавати, окрім декларації про доходи, ще й декларації родинних зв'язків та доброчесності. Однією з нових підстав для звільнення судді стане відмова довести законність джерел походження майна.

Разом із посиленням контролю за способом життя та прибутками закон передбачає значне підвищення заробітної платні суддям, які пройшли кваліфікаційне оцінювання. Судді місцевих судів матимуть посадовий оклад у 30 мінімальних заробітних плат, що, за даними на кінець 2015 року — 46,5 тисячі гривень. Суддя апеляційного суду та вищого спеціалізованого суду матиме «мінімалок» — 77,5 тисячі гривень. Судді Верховного Суду, які фактично стоятимуть на вершині всієї судової системи країни, матимуть посадовий оклад у 75 мінімальних зарплат, або 116,2 тисячі гривень на місяць.

Однак у цій бочці з медом служитель Феміди чекає чималий черпак дьогтю: суддівська недоторканність віднини обмежується. Вища рада правосуддя замість парламенту даватиме згоду на арешт суддів у разі вчинення злочину ще до вироку суду. У разі затримання судді під час або одразу після вчинення тяжкого злочину ніякої згоди взагалі не буде потрібно.

Позитивні новації, закладені у судову реформу, безумовно, мають бути відзначені. Утім, як і негативні. Що переважає у змінах до Конституції та чинного законодавства, аналізувати безглуздо. Інколи достатньо однієї «неправильної» законодавчої норми, аби вся побудована на ній система перетворилася на бомбу уповільненої дії. Чи «вибухне» українське правосуддя, чи, навпаки, стане прогігнотуютою для української корупції, покаже час. ■

РЕЗОНАНС

Тутанхамон із Миколаєва

Приморський районний суд Одеси на кілька днів відклав розгляд справи Героя України Миколи Романчука.

Громадськість побоюється, щоб її не «спустили на гальмах»

Ірина КИРПА

Чинownika, підозрюваного в отриманні хабара розміром у сто тисяч доларів, терміново госпіталізовано в кардіологічне відділення однієї з лікарень Одеси з гіпертонічним кризом після п'яти годин очікування на судове рішення щодо обрання запобіжного заходу. Нагадаємо, экс-«губернатора» Миколаївської області Миколу Романчука та ще трьох посадових осіб було затримано співробітниками СБУ та військової прокуратури за вимагання хабара в особливо великому розмірі за дозвіл на розробку кар'єру в одному з сіл Миколаївської області. За словами Головного військового прокурора України Анатолія Матіоса, негласне стеження у рамках кримінальної справи за фактом одержання неправомірної вигоди групою чиновників із Миколаївської області почалося близько місяця тому. Перший транш грошей розміром у десять тисяч доларів за дозвільні документи радник глави Миколаївської обласної ради, дніпропетровець Геннадій Левченко отримав від директора ТОВ «Елк-БУД» ще 30 травня. А от найбільшу частину необхідних грошей, а саме 80 тисяч доларів США, згідно з кримінальним планом, директор підприємства повинен був передати безпосередньо Миколі Романчуку. У підсумку, на початку червня поточного року співробітники СБУ затримали помічника заступника «губернатора» Миколаївської області Віктора Овчара з рюкзак, з якого і була вилучена основна частина «траншу» за дозвільні документи на право видобутку вапняку в кар'єрі селища Єланець Миколаївської області. Вже відомо, що військова прокуратура проситиме суд заарештувати Миколу Романчука з правом внесення застави у розмірі 20 мільйонів гривень.

Шанувальник нагород Третього рейху і не тільки

До числа фараонів Давнього Єгипту Героя України Миколи Романчука журналісти зарахували за його нереальну любов до грошей. На другий же день після затримання заступника «губернатора» Миколаївської області були оприлюднені фотографії чотирьох особняків, записаних на родичів Романчука. Між собою всі ці домоволодіння були пов'язані низкою підземних ходів-лабіринтів, а за своєю загальною площею — нічим не поступалися сумнозвісному «Межигір'ю» Віктора Януковича. Причому підземелля були обладнані настільки ґрунтовно, що там можна було легко розмістити роту солдатів у разі початку атомної війни. Секретні тунелі навіть було оснащено автономним енергозабезпеченням. Але найбільше шокували людей фотографії з німецькими хрестами часів Третього рейху, які Герой України, найімовірніше, колекціонував не з любові до німецького диктатора, а просто як антикваріат. Крім настільки екзотичних придбань, високопосадовець не втомлювався доводити свою любов і до православ'я: кількість дорогих ікон в окладах зі срібла перевищило за сотню. Також із прихожаних від людських очей катакомб співробітники СБУ вилучили золоті злитки, коштовності, колекцію старовинних картин та чемоданчик, у якому зберігалося 300 тисяч доларів готівкою. І все це при тому, що у своїй декларації про доходи Микола Романчук не вказав жодного з членів своєї сім'ї, а як особисту нерухомість задекларував лише скромну дачу в селі Лимани на 42 квадратні метри. Насправді, його «Межигір'я» в районі міста Миколаїв під назвою Балабанівка складалося з чотирьох елітних особняків, які були записані на його дружину та двох синів. Із метою конспірації (щоб не муляти очі простим людям) і була придумана та прорита ціла мережа підземних ходів під чотирма особ-

няками. Вся ця розкіш була придбана за ті десять років, поки Микола Романчук був генеральним директором заводу «Океан». За час його правління на колісах стратегічно важливого для України підприємстві чисельність працівників скоротилася в десять разів, а сам суднобудівний — збанкрутував. Робітники, які роками не бачили своєї зарплатні, хотіли б почути від правоохоронних органів України правду про те, як колись сильний і потужний завод став банкрутом, перетворившись на чотири розкішні особняки Героя України Миколи Романчука.

Як в українців вкрали суднозавод

Суднозавод «Океан» став руйнуватися на очах у здивованих співробітників підприємства більш як сім років тому. За кілька років під слідство потрапило декілька директорів підприємства, проте кожного разу, з нез'ясованих причин, усі слідчі заходи «силовиків» закінчувалися нічим. І весь цей час беззмінним генеральним директором суднобудівного заводу був Микола Романчук. Саме у роки його правління з території заводу вивезли тонни металу в невідомому напрямку. Можна сказати, що весь завод просто розібрали «по цеглинці». Як визнав сам Микола Романчук, тільки офіційна частина його зарплатні, як керівника стратегічно важливого для України суднозаводу, у ті часи дорівнювала 19 тисячам євро на місяць. І це в той час, як робітники заводу по кілька років поспіль узагалі не отримували свою зарплатню. А можливість «підзаробити» додаткових грошей для Миколи Романчука з'явилася у 2010 році, коли він очолив штаб «Фронту змін» у період передвиборної кампанії Арсенія Яценюка.

«Багато хто з робітників суднозаводу «Океан» знали, що генеральний директор Микола Романчук тісно пов'язаний із

криміналом і що він часто використовував простих робітників у своїх цілях, — розповіла колишня працівниця заводу «Океан», яка віддала цьому підприємству майже 30 років свого життя. — При будівництві будинку та всього іншого, що ним було нажито, Романчук відверто кидав робітникам якісь копійки за роботу, а ті й раді були, адже зарплату не бачили роками. Зараз люди навіть радіють, що його, що називається, «взяли за душу», та от тільки суднозавод «Океан» уже ніхто та ніколи не поверне мешканцям Миколаєва, тому що його весь порізали на металобрухт. Зараз багато хто боїться, що й Романчук та «його команда» просто уникнуть відповідальності. А люди хочуть, щоб він згадав ті буремні 90-ті, коли він знущався над людьми, та як ми їли прострочені макарони та протухлий хліб. Продукти нам видавали за «фантики», які Романчук наказав випускати на суднозаводі замість грошей».

Сам Микола Романчук в одному зі своїх інтерв'ю досить відверто розповів про те, як під час свого перебування генеральним директором суднобудівного заводу «Океан» віддав наказ видати на підконтрольному йому підприємстві свою «валюту» у вигляді паперових талонів-фантиків. На ці потішні «гроші» люди, які не отримували зарплату більше 12 місяців, повинні були годувати свої сім'ї. Зі сміхом пригадав «добрий пан» і такий епізод, коли роботи прийшли до нього зі скаргою, мовляв, друзі з успішних підприємств свято відзначають, а їм ані горілку, ані сигарети купити просто нема за що. Щедрий пан тут же видав розпорядження: «Видавати відтепер кожному мужику по 200 гривень на місяць на алкоголь та тютюн». За його словами, на тому народ і заспокоївся...

Скандал за участю Миколи Романчука за численними фактами шахрайства під час його перебування керівником суднозаводу «Океан» спалахнув іще у 2014 році. Тоді і СБУ, і прокуратура Миколаївщини отримали покази від «верхівки» суднозаводу, зокрема, свої свідчення на відеокамеру озвучила віцепрезидент ПАТ «Вадан Ярде Океан» Анна Еткіна, про те, як Микола Романчук створював схеми та підписував заяви, складені для тіншового виведення активів заводу «Океан». Жінка назвала навіть імена та прізвища конкретних людей, які брали участь у махінаціях. Крім цього, Анна Еткіна посилалася на матеріали своєї кримінальної справи, порушеної проти неї в Росії, і заявила про те, що там же є і свідчення співробітників ПАТ «Вадан Ярде Океан» (колишні акціонери заводу «Океан»), що підтверджують правдивість її слів. Як раніше писала наша газета, під слідство Російської Федерації Анна Еткіна потрапила в рамках розслідування справи російсько-

«Межигір'я» Романчука.

Хворий, бо підозрюваний?

го бізнесмена Андрія Бурлакова (власник ВАТ «Вадан Ярде Океан») за фактом підробки документів, а також розтрата не за призначенням 18 мільярдів рублів. У вересні 2014 року підприємця відпустили з СІЗО («Магроська тиша») під застава в 50 мільйонів рублів. А вже 31 вересня того ж року Андрій Бурлаков і його громадянська дружина були застрелені невідомим кілером... Тоді впливовому Герою України Миколі Романчуку вдалося не тільки зам'яти цю справу, а й піднятися вгору по кар'єрних сходах: деякий час він протримався на посаді «губернатора» Миколаївської області, а потім зайняв «скромне» місце на посаді заступника нинішнього голови ОДА південного «міста корабелів» Вадима Мерікова...

А судді хто?

Уже зараз у ході розслідування справи Героя України Миколи Романчука простежуються негативні тенденції. Так, суддя Приморського районного суду Одеси Юрій Кушніренко, який за 72 години так і не зміг обрати запобіжний захід для підслідного Романчука, добре відомий журналістам за справою проти одеського «мажора» Фелікса Петросяна,

який учинив ДТП зі смертельними наслідками. Саме суддя Кушніренко ухвалив рішення закрити справу, незважаючи на те, що з вини «мажора» загинула одна людина та ще десять осіб отримали поранення різного ступеня тяжкості. У соціальній мережі «Фейсбук» журналіст Дмитро Гнап опублікував інформацію про те, що річний дохід Кушніренка становить 200 тисяч гривень. У власності судді — чотири квартири, два джипи Lexus, а також кілька замських будинків. Не всіляє довіри й особистість адвоката самого підсудного Сергія Маркіна. Зокрема, саме цей адвокат на даний час захищає у суді інтереси громадянина Російської Федерації Дмитра Федорова. Цей добре відомий у Миколаєві аферист близько двох років промишляв шахрайством у сфері працевлаштування та ріелторських послуг не тільки у місті корабелів, а й у Харківській та Дніпропетровській областях. Його справа вже кілька років, як-то кажуть, «висить у повітрі» без особливого просування вперед. Усі ці факти змушують серйозно замислитися над тим, наскільки неупереджено буде розглянуто справу проти Героя України Миколи Романчука... ■

ЦИТАТА

Андрій Босчко, волонтер:

«Романчук — Герой України, тобто людина, яку держава прижиттєво визнала «святим». Просто так звільнити його не вийде. Якщо здійснив правопорушення — суд і в'язниця. Якщо в'язниця — автоматичне позбавлення ордена Герой України, автоматично! А це вже прецедент, якого в Україні не було ніколи. У «Героїв» орден не забирали, навіть у тих, хто зрадив батьківщину в Криму і в «ДНР»-«ЛНР». За два роки війни жоден зрадник (навіть Янукович) не був позбавлений державних нагород. Тут така нагода з'явилася. Якщо засудять і заберуть орден — це буде справжній виклик старій системі, всьому минулому. Учора сотні «Героїв України», які купили собі нагороди за останні 15 років, полізли у шухляди по валер'янку і корвалол. Заберуть у Романчука — заберуть і в них. Не заснули в цю ніч Бойко і Засуха, Литвин і Омельченко, Звягільський і Ландік, Симоненко і Білаш (улюблений поет Януковича), Дейч і ціла купа кримських зрадників... Напевно, не заснув і батько Президента Олексій Порошенко... Саме остання обставина і стане тією краплиною, яка може не дати розпочати процес очищення. Сьогодні-завтра, впевнений, почнеться величезна кампанія з відбілення Романчука, бо прецеденту не хоче ніхто».

Я думаю, що Романчука не зіллють — система не дасть. Тому й звертаюся до вас усіх — допоможемо собі, Президенту і державі очиститися!»

■ ПРЯМА МОВА

В інтерв'ю третій Президент України розповів про те, чому в нас не виходять реформи, як вийшло, що українська економіка залишилася без грошей, і як вивести ситуацію з кризи, пише Аліса Светлакова у №20 видання від 27 травня 2016 року.

Через те, що Віктор Ющенко майже не робить останнім часом публічних заяв, здається, він усунувся від української політики. Він і сам це частково підтвердив у нашій розмові — розповів, що живе в селі під Києвом, буде український храм і музей Код нації і займається дослідженням Трипільської культури.

Проте Ющенко — фінансист, і він чудово розбирається в нюансах нинішньої економічної політики. Тому його оцінки — гострі і точні, і чим більше говориш із ним, тим більше починаєш думати, що він, можливо, мовчить просто з делікатності. «У профспілки Президента є кілька принципів, один з яких — утримуватися від критики чинного керівника країни», — сказав він «Корреспонденту».

Порошенка оцінять виборці

■ Ви не будете давати оцінки роботі чинного Президента. Але ось питання, думку з якого дуже хотілося б почути: Петро Порошенко щиро хоче змінити Україну, але йому не дають цього зробити? Адже так?

— Це краще у нього самого запитати. З одного боку, мені здається, що дуже часто президентські наміри можуть бути щирими, можуть бути національно правильно вивіреними, але з другого — є багато речей, навколо яких формуються певні невдачі і недостатня політична воля, щоб усі свої бажання реалізувати.

Я думаю, що ми неефективно використовуємо величезний патріотичний потенціал, народжений Революцією гідності. Ще однією помилкою стало те, що Майдан передав завоювання не новій політичній силі, новому поколінню, яке своєчасно, модерно могло б дати поштовх розвитку країни, а через різні маніпуляції віддали перемогу тим силам, які не до кінця були вірними українським цілям, вірними глибоким реформам.

Найкращі люди Майдану розчинилися, були абсорбовані в старих політичних силах, які їх легко приручили. Це як свіжі огірки покласти в старий розсіл — вони швидко просочуються старим духом і настроями, втрачають гостроту розуміння тієї політики, за яку вони боролися. У цьому трагедія десятків цікавих молодих людей, яких народив Майдан, але вони не знайшли себе в нашому сьогодишньому політичному житті.

■ У чому, на вашу думку, полягають проблеми нинішнього керівництва країни?

— У слабкому розвитку національної єдності, слабкій внутрішній інтеграції. З багатьох питань — мовних, культурних, церковних — необхідно проводити посилену, глибоко артикульовану національну політику.

Те, що відбувається на сході України, те, що відбувається в Криму, — це криза ідентифікації, криза цінностей, криза єдності. Тому я ревно ставлюся до політичного національного курсу в тому відношенні, що сьогодні мало чую закликів до формування національної свідомості. Недостатнє розуміння чинною владою того, що слабка національна єдність — це і є суть наших нинішніх проблем, просто вбиває мій настрій. Хоча я розумію, що це політика не тільки самого Президента, а й усіх тих людей, які представляють сьогоднішню владу.

■ Що можете сказати про економічну кризу? Дійсно всі проблеми через війну?

— Мені складно коментувати девальвацію гривні на 350%, інфляцію за останні 2-3 роки в районі 40-45%. Це свідчить про те, що ми програли другий фронт, внутрішній, економічний фронт, який завжди є м'язами війни і формує не тільки те, що ми називаємо економікою, а й власні Збройні сили України.

Війна — не причина тієї політики, яка зараз проводиться у сфері фінансів, стабільності, грошей. Від цього стає сумно. Коли ми говоримо про нашу інтеграцію в Європу, мені здавалося, наша динаміка мала бути набагато сильнішою. Це стосується не тільки Банкової, а взагалі національної політики.

Реформи — другорядне питання

■ «Корреспондент» розповів про українське економічне диво, яке сталося за часів вашого президентства. Ми тоді спеціально у вас коментарі не брали. Але хочемо запитати зараз про найважливіше: можна домогтися тепер такого ж економічного сплеску?

— Якщо ми говоримо винятково про економічний пакет, то я б назвав п'ять основних секторів, на які були тоді спрямовані сили. Їх потрібно акумулювати в цьому напрямку і зараз: бюджет, фискальна політика, монетарна політика, торгівля й економіка. Необхідно одночасно оптимізувати роботу цих п'яти секторів.

Сьогодні у нас державна влада живе в умовах тотального дефіциту фінансів — у нас дефіцитний бюджет,

Те, що відбувається на сході України, те, що відбувається в Криму, — це криза ідентифікації, криза цінностей, криза єдності.

дефіцит бюджету держбанків, Укрзалізниці, Укрпошти, НАК «Нафтогаз» і т. д. Тобто все, що державне, — все в дефіциті, включаючи Пенсійний фонд. Таких дефіцитів набирається близько 200 млрд. грн., їх ніхто не фінансує ні зовні, ні зсередини, і в цій сфері є один фінансист — Нацбанк. Для покриття дефіциту він друкує емісійний ресурс [незабезпечену гривню], який девальвує далі наші гроші, піднімає ціни.

Девальвована гривня негативно тисне на економіку, економіка переходить у фазу депресії, людина через інфляцію втрачає реальну пенсію, зарплату, грошове забезпечення. Зрештою, ми приходимо до того, що економіка падає на 14%, валовий продукт більш ніж на 10%, — і ми маємо найбільше в історії незалежної країни безробіття.

Віктор Ющенко вважає, що багато нинішніх проблем України йдуть через відсутність ідеї національної єдності.

Фото Сергія СУХОПУКОВА.

Україну руйнує

Віктор Ющенко дав інтерв'ю журналу «Корреспондент»

■ Ви ж стикалися зі схожими ситуаціями, наприклад у 2000 році, після кризи. Як вам вдалося вийти в той момент?

— Щось схоже дійсно було на початку 2005 року і на по-

раїнці, люди, які далекі від кримінального світу. Це українці, які хочуть чесно працювати і чесно платити податки. Але їм не подобається нинішня політика управління. І формою відповіді на речі, які їм не подобаються, формою тиску на владу вони вибирають протест у вигляді виходу в тіньовий сектор.

Тобто це повноцінна відмова від співпраці з державою. Якщо у нас сьогодні дефіцит бюджету становить 70 млрд., а обсяг ВВП — 2 трлн. 219 млрд., то досить вивести з тіні хоча б 10%, вийти на рівень Уганди з тіньовою економікою, і ми вже зможемо жити без дефіциту. А отже, не буде потреби включати верстат Нацбанку і девальвувати національні гроші.

Потрібно вратися з тіньовим сектором. Але я не чую цього від чинного уряду. Інакше ми не виграємо економічні змагання, не забезпечимо приплив інвестицій, не впораємося навіть з тими елементарними завданнями, які ставимо перед собою. Потрібно вратися з тіньовим сектором!

■ А як залучати інвесторів, якщо в країні, крім відсутності реформ, корупції, ще й війна?

— Питання полягає в тому, де перебувають наші інвестиції та ресурси. Коли ми зберігаємо гроші поза банками, як

зараз, в обігу перебуває від \$70 млрд. до \$100 млрд. Це ті гроші, які не задіяні в нашу економіку і життя.

Той жах, який трапився з банківською системою в останні два роки, налякав українців. А саме вони і є головними внутрішніми інвесторами. Ліквідація банків створювала людей — і вони вилучили всі гроші із системи, втративши до неї довіру.

Ми роками просимо у МВФ \$4 млрд., щоб вийти на якийсь рівень стабільності. Але у нас в рази більше невикористовуваних грошей, які працюють поза системою економіки через відсутність довіри вкладників. Необхідно дати сигнал нації, населенню, що ми несемо відповідальність за все, що відбувається, за кожен вкладений гривню.

А іноземний інвестор до нас не прийде, поки не з'явиться фундаментальний, ключовий інвестор, — ним є приватний вкладник, за ним прийде інвестор — вкладник від бізнесу. Але сьогодні легше піти в тінь і не співпрацювати з державою.

■ А як же реформи? — Звичайно, всі ті 36 реформ, про які сьогодні говорять, — вони правильні, важливі і потрібні, але другорядні. В першу чергу необхідно вирішити ключові питання, після чого приступати до реформ.

Мінати свідомість, а не уряд

■ Уся нинішня каша заварилася після перемоги Віктора Януковича на президентських виборах. Знаючи нинішній стан речей, що б ви зробили в кінці вашого президентського терміну, щоб не дати перемоги Януковичу?

— Якби проблемою був особисто Янукович, то її можна було легко вирішити. На тлі 45 млн. громадян України одна людина, яка думає не так як усі, — не така вже й проблема.

Коли Юлія Тимошенко і Віктор Янукович йдуть на вибори, і їх підтримують 13-14 млн. осіб кожного, то майже на увазі, що 13-14 млн. українців мислять так само, як їхні обранці. Суспільство повірило маніпуляціям, популізму Тимошенко й абстрактним гаслам Януковича. Згадайте слова про пенсії по 1 тис. євро, «дві мови — одна країна» і все інше. Цей популізм є звичайною брехнею лівого і правого спрямування.

З 2005 року впроваджувалася політика, замінена на консолідації нації, повернення до національних цінностей і витоків, а також політика виборів, демократизації та формування сімейного достатку. І, зважаючи на події 2009-2010 року, ця політика була чужа багатьом. Тому їй на зміну прийшов політичний популізм. Я думаю, в останні 10-15 років ми навчилися голосувати, але поки не навчилися вибирати тих, хто відповідає національному курсу і чесній зовнішній політиці і чесній внутрішній.

■ Зараз усі знову говорять

речі. Потрібно говорити про повне й остаточне звільнення наших земель, проведення серйозної національної роботи на тій території, — причому проведення цієї роботи в умовах свободи і демократії. Лише після цього можна обговорювати питання проведення виборів на цих землях.

■ Як можна завершити війну на Донбасі?

— Потрібно мати план, у нас його немає. Не можна стверджувати, що дипломатія — це безальтернативний варіант врегулювання кризи. Дипломатія доречна, коли криза тільки починається, вона може серйозно вплинути на процес, коли криза досягла апогею. Але нам потрібна розв'язка.

Сьогодні не в інтересах Путіна переривати ескалацію, оскільки це єдиний спосіб відібрати в Україні майбутнє, в тому числі європейське. Росії вигідно зберегти звичайний конфлікт, на кшталт Південної Осетії, Нагірного Карабаху, Криму, Придністров'я чи Абхазії.

Цей конфлікт не дасть динамічно рухатися шляхом євроінтеграції. Путін цієї війною ампутував Україні одну ногу, розуміючи, що без ноги вона вже не помчить семимильними кроками вперед. Нам потрібен не мир, а перемога — вже перемога приносить мир.

Мене дивує, що ми занадто багато уваги приділяємо документу, який не ратифікований парламентом, не прийнятий урядом і не затверджений Президентом [Мінські угоди], але який підписаний якимись

хто гарантував нам збереження цілісності, є чимало інструментів для впливу. І те, що відбувається від Карабаху до Криму і Донбасу, — не є конфліктом декількох країн. Ці конфлікти — геополітичного масштабу, це ключова проблема Європи.

Російська політика, якою ми її бачимо в останні два десятиліття років, — це політика, яка руйнує Європу і її стабільність. І цей геополітичний виклик потрібно долати геополітичними ж механізмами. Не із Захарченком спілкуватися і не з Плотницьким — не вони джерело агресії. Джерелом війни є путінська політика.

Тому потрібно консолідувати світ, дати правильне визначення суті цього конфлікту. Позиціонувати його не як АТО або громадянський конфлікт, а як війну геополітичного масштабу, в якій Україна — частина фронту Заходу. При цьому Захід повинен мобілізуватися і розробити якісний план протидії путінським амбіціям.

■ Що конкретно можна зробити?

— Ми повинні говорити про військовий компонент, за допомогою якого можна здобути перемогу. Ми говоримо про м'яку силу, ураження тих точок, звідки сьогодні знищують наших солдатів, наші села, об'єкти економіки і т. д. Чому ці дії повинні залишатися без відповіді, скажіть мені, будь ласка? Подивіться на ізраїльсько-палестинський конфлікт — яка модель реакцій на провокацію! Подивіться на будь-який гарячий кон-

флікт. Як повинна вести себе будь-яка країна, яка захищає свої національні інтереси?

І ще, якщо Україна залишилася без міжнародних інвестицій і не буде отримувати на рік по \$20-25 млрд., нашу пошкоджену ворогом економіку ми будемо піднімати багато десятиліть. Тому Захід повинен по-іншому формувати свою реакцію, наприклад,

на економічні виклики. Як це було після закінчення Другої світової війни в Європі.

Україна переживає гуманітарну катастрофу. З кінця Другої світової більшої міграції населення, ніж та, що сталася в Україні в останні 2 роки, Європа ще не знала — 1 млн. 700 тис. осіб! І при цьому ми не маємо жодної міжнародної консолідованої програми з надання допомоги переселенцям в Україні. Ні європейської, ні світової! А це означає, що світ неадекватний, Європа неадекватна щодо тієї гуманітарної катастрофи, яку ми переживаємо. Потрібно говорити про пакет — дипломатичний, економічний, фінансовий, гуманітарний. Якщо ще продовжити політику санкцій, то все це вже могло б називатися планом перемоги.

Україну поважали

■ Під час вашого президентства були спроби з боку сусідів підійняти Україну?

— На диво, я спілкувався з Путіним гідно. Я ніколи не відчував, щоб та сторона ігнорувала порядок денний, який я хотів запропонувати, і ніколи не відчував якоїсь неповаги з боку російської влади до України або до мене як до Президента. Навіть більше, у багатьох моментах українська сторона вела себе ініціативно.

Природно, ми часто торкалися питань політики безпеки. І це питання постійно було на порядку денному. Я прихильник європейської колективної безпеки, а Путін — прихильник так званої російської моделі політики безпеки. Це діаметрально протилежні концепції. Але мені здавалося, що Україну поважали за те, що ми шукали концепт української політики, який гарантував би вічність Української держави, нашу територіальну цілісність і політичний суверенітет.

Я багато разів ставив питання президентові Росії: якщо є альтернативний європейський план, який так само гарантує безпеку й існування держав, то покладіть його на стіл. Якщо ми знаходимо щось ефективніше, я як Президент України готовий розглянути. Але такого плану немає. Тому наш вибір, наше право йти в бік проекту, який пропонує європейська спільнота і який сприймається як оптимальна модель безпеки. Причому це не предмет торгу.

Я пам'ятаю, як говорив Володимиру Путіну: жоден крок політики нашої інтеграції в НАТО не формулює нових ризиків для безпеки Росії. Якщо ж ви такі ризики знаходите, то я готовий довести, що ці ризики надумані. А якщо вони реальні, я готовий зробити все, що від мене залежить, аж до зміни Конституції України, щоб ці ризики зняти.

Також для російської сторони завжди було незрозуміло, чому таке велике значення надається відновленню національної самосвідомості. Коли ми говоримо про місію української мови, національної культури, пам'яті і наших національних героїв — або про

мову єдності, але паралельно приділяти велику увагу мовам міжнародних громад, національних спільнот для того, щоб комунікувати у світі. І це питання також дуже часто порушувалося під час нашого спілкування з Путіним. І я цитував тодішнього посла в Україні Віктора Черномірдіна, який говорив: «Вікторе Андрійовичу, в Україні немає проблеми російської мови, в Україні проблема української».

Те саме ми говорили про героїв. Кожна людина, яка боролася за суверенітет, — це наш герой. Це завдання ставив перед собою Іван Мазепа, Симон Петлюра, Тарас Шевченко, Степан Бандера, Августин Волошин. Чому я повинен схилитися перед Павлом Морозовим або Щорсом якимось, забуваючи про своїх героїв?

І я весь час пояснював: це не політика, спрямована проти Росії або Польщі. Це політика об'єднання, консолідації українців. А щодо трагічних сторінок нашої спільної історії необхідно вести політичний діалог. І через політику вибачення подати один одному руку і рухатися далі.

■ Вас у першу чергу запам'ятали саме в контексті Степана Бандери і Романа Шухевича. У багатьох українців складається враження, що реставрація історії стала ключовою частиною вашої політики.

— Я скажу, що було ключовим у моїй політиці. Я прийняв Україну, у якій валютні резерви були трохи більше \$5 млрд. Передав Україну, валютні резерви якої становили \$37 млрд. Я прийняв країну, в яку за попередні 15 років було вкладено \$6 млрд. інвестицій. А передав Україну, міжнародні інвестиції в яку склали \$36 млрд. Щомісяця ми отримували \$1 млрд. зовнішніх інвестицій.

Я вже не кажу про внутрішні, набагато більші інвестиції. У країні, яку я прийняв, у вигляді банківських вкладів лежало менш ніж 100 млрд., а передав з вкладами понад 500 млрд. У 2005 році в Україні було куплено 17 тис. автомобілів. У 2009-му ми купували 720 тис. авто на рік.

Наші економічні темпи розвитку в 2006-му, 2007-му і до вересня 2008-го були найвищими в Європі. Тому що це був правильний професійний економічний курс. Але якщо аналізувати економічні успіхи країн, то ви зверніть увагу на те, що у Франції, Швеїцарії, Фінляндії, Швеції, США — у будь-якій країні, яка пишається своїми економічними або соціальним стандартами, — перед цим була здійснена національна консолідація.

Економіка не любить сварок і політичних конфліктів. Реформи не буде, поки є конфлікт. Інвестицій не буде, поки в домі не наведений порядок. І другий важливий пункт, що передусім економічному розвитку, — забезпечення людини свободи і демократії. Саме це дозволяє людині бути ефективною. Раб за жодного економічного ладу не даватиме позитивний розвиток і результат. А вільна людина розкріпачиться і творитиме дива. Це все давно зроблено в Німеччині, Чехії чи Польщі. І нам потрібно виконати в цьому напрямку ще чималу роботу. ■

криза єдності

про майбутній реванш регіоналів. Наскільки це ймовірно?

— Усі думають, як у поточному році провестися на Донбасі вибори. Але ми забули, що сьогодні живемо в умовах війни і що ці землі зайняті окупантом. В умовах війни — за Конституцією — не можна проводити вибори, а ми тричі це зробили. Також в умовах війни не можна вносити зміни до Конституції, а ми вносимо. Якби ми уважно ставилися до цих заборон, багатьох наявних питань у нас би зараз не було.

Коли завершилася Друга світова війна, восени 1945 року на території Західної Німеччини не проводили вибори, оскільки націю необхідно було ментально оздоровити. Якби тоді на території Західної Німеччини були б проведені вибори, переміг би Гітлер або ті, хто за ним ішов. З цієї причини вибори також не проводилися в період 1946—1948 років.

Перш за все потрібно міняти свідомість, а не уряд. Якщо до тієї території ви не донесли свою політику, не розшифрували її, і ви проводите вибори, ви робите нерозумно. Я категоричний противник виборів на тих територіях, оскільки вони практично легалізують московський режим, яким завжди керуватиме Москва, а фінанси витягатимуть з Києва.

Це перший крок до федералізації країни, її розвалу. Це вочевидь антиукраїнські

Захарченком та Плотницьким. На цьому тлі ми повністю ігноруємо документ [Будапештський меморандум], який підписали президент США, прем'єр-міністр Великобританії, президент Франції та інші. Це один з інструментів, який ми ще не використали.

Я переконаний, що країни-гаранти нашої територіальної цілісності не виконали зобов'язання, які 24 роки тому вони брали на себе. І на них також лежить безпосередня відповідальність за те, що відбувається сьогодні на сході і півдні країни. І це глибоке розчарування у світовому ядерному клубі, який так і не спромігся сформулювати механізми своєї гарантії на нашому прикладі.

■ Чому у світі складається неоднозначна оцінка конфлікту?

— Багато хто у світі вважає цей конфлікт внутрішнім, оскільки у нас не визнана війна, не введений візовий режим з окупантами, не перервані дипломатичні відносини. У нас діють вільні економічні відносини з Росією.

І своєю невизначеністю ми посилаємо світу дуже плутані сигнали про те, що у нас відбувається насправді.

З іншого боку, Європа в останні десятиліття не використовує для врегулювання таких конфліктів нічого, крім конференцій, співчуття і тому подібного. Я впевнений, що у країн Заходу і тих,

Сьогодні не в інтересах Путіна переривати ескалацію, оскільки це єдиний спосіб відібрати в Україні майбутнє, в тому числі європейське.

■ ТЕРОРИЗМ

Історичні пам'ятки із «сюрпризом»

11 загиблих і 36 поранених унаслідок вибуху в центрі Стамбула

Ігор ВІТОВИЧ

Унаслідок вибуху, що стався вчора вранці у центрі Стамбула, загинуло 11 людей, ще 36 — поранено, повідомляє влада Туреччини. За словами губернатора Стамбула Васіпа Сахіна, серед загиблих — семеро поліцейських. На місце теракту оперативно прибули карети швидкої допомоги. Вибух пролунав поруч з автобусною зупинкою поблизу історичного кварталу, популярного серед туристів, повідомляє телеканал CNN Turk.

За даними ЗМІ, припаркований автомобіль із вибухівкою підірвали дистанційно, коли повз нього проїжджав автобус із поліцейськими. Повідомляється, що вибух прогрімів у годину пік у центрі міста, поруч зі Стамбульським університетом й історичним кварталом, де розташовані численні туристичні об'єкти. Крім того, повідомляють, що після вибуху в районі лунали постріли.

Ніхто не взяв на себе відповідальності за напад. Але головна підозра падає на курдських бойовиків. Також не виключають, що за терористичним актом можуть стояти екстремісти з угруповання «Ісламська держава» чи ліві радикали. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Президент Німеччини не претендує на другий термін

Президент Німеччини Йоахім Гаук не очікувано оголосив, що не залишатиметься при владі на свій другий п'ятирічний термін. Своє рішення 76-річний Гаук пояснив похилим віком. Президентська посада у ФРН має радше представницькі функції, однак такий крок Гаука може створити проблеми для Ангели Меркель, адже її урядова коаліція, якій і без того бракує єдності, ризикує ще більше розділитися щодо питання про наступника президента. Поточний мандат Йоахіма Гаука спливає у березні наступного року, менш ніж за півроку до загальних виборів. Президента у Німеччині обирають не прямим голосуванням народу, а у парламенті. Серед можливих претендентів називають міністра фінансів Вольфганга Шойбле та міністра закордонних справ Франка-Вальтера Штайнмайєра.

Єврокомісія запропонує країнам Африки нове партнерство для подолання кризи біженців

Семи країнам Африки та двом — Близького Сходу Єврокомісія хоче запропонувати «всеосяжне і сталі партнерство». Його основна мета — подолання кризи біженців. Єврокомісія має намір запропонувати нове партнерство Лівії, Тунісу, Малі, Сенегалу, Нігеру, Нігерії та Ефіопії, Йорданії та Лівану. Про це еврокомісар із питань міграції та внутрішніх справ Дімітріс Аврамопулос заявив в інтерв'ю німецькій газеті «Ді Вельт».

Австрія фіксує наплив сумнівних грошей з України

В Австрії зафіксовано рекордну кількість заяв про підозру у відмиванні грошей, які стосуються громадян України. Про це «Німецькій хвилі» повідомили у Федеральному відомстві кримінальної поліції країни, посилаючись на щойно підбиті підсумки 2015 року. Впродовж минулого року австрійські банки заявили правоохоронним органам про імовірне відмивання грошей 197 українцями. Таким чином, кількість українців, на рахунках яких зафіксували підозрілі фінансові транзакції, зросла майже у чотири рази. 2013 року у відмиванні грошей фінансові установи запідозрили 41 українця.

Троє українців загинули внаслідок ДТП у Любліні

Водій автомобіля Fiat Doblo з українськими номерами, який їхав у напрямку Варшави, врізався у відбійник. Ймовірно, він втратив керування через пошкоджену покришку. Пізніше в нього вдарився інший автомобіль. Унаслідок ДТП загинуло троє людей з українського автомобіля, одна з них — дівчина-підліток. Ще три особи перевезено до лікарні, одну — в критичному стані. Трагедія сталася в неділю перед 23:00 місцевого часу на кільцевій дорозі Люблін-на, повідомляє сайт Польського радіо. Постраждало також двоє людей із машини, що не встигла загальмувати і врізалася в розбитий Fiat Doblo. Обидва водії були тверезими. ■

■ ЇХНІЙ ВИБІР

Білий дім під прицілом жінки

Хілларі Клінтон забезпечила собі номінацію від демократів на президентських виборах у США

Олег БОРОВСЬКИЙ

За оприлюдненими вчора підрахунками агенції «Ассошіейтед Пресс» та телеканалу «Ен-Бі-Сі Ньюс», Хілларі Клінтон достроково, ще до завершення праймеріз, заручилася підтримкою достатньої кількості делегатів, щоб отримати номінацію на посаду президента США від Демократичної партії. Це означає, що Клінтон може стати першою жінкою в історії США, яку номінували кандидаткою у президенти від однієї з двох головних партій країни. Пані Клінтон отримала голоси 2383 делегатів. Саме стільки повинен набрати потенційний кандидат у президенти, щоб отримати номінацію. Такому результату посприяла перемога Клінтон минулими вихідними на праймеріз у Пуерто-Ріко, а також підтримка з боку ще низки суперделегатів.

Клінтон отримала 1812

Номінація — кандидат.

голосів делегатів під час праймеріз і кокусів, а також заручилася підтримкою 571 суперделегата. Як зазначається, впродовж минулих семи місяців «Ассошіейтед Пресс» постійно опитувала всіх 714 суперделегатів, і тільки 95 з них досі публічно оголосили свою позицію.

Опонент Клінтон у таборі Демократів Берні Сандерс здобув голоси 1521 делегата та 48 суперделегатів. Суперделегатами переважно є сенатори, конгресмени, партійні лідери та губернатори. До проведення з'їзду політичної сили у кінці липня вони ще можуть змінити свою думку і підтримати іншого кандидата. Як зазначається у повідомленні АР, нині багато суперделегатів хочуть якомога швидше завершити етап праймеріз, щоб Демократична партія змогла зосередитися на боротьбі з Дональдом Трампом. Таким чином, роблять висновок фахівці аген-

■ РЕЙТИНГИ

Друга після Єви

Ангела Меркель ушосте стала найвпливовішою жінкою світу за версією часопису «Форбс»

Олег БОРОВСЬКИЙ

Американський часопис «Форбс» оприлюднив свій традиційний щорічний рейтинг 100 найвпливовіших жінок світу. 61-річна канцлер Німеччини Ангела Меркель ушосте посіла стала найвпливовішою жінкою світу за його версією. Друге місце посіла Хілларі Клінтон, яка вже практично виборола собі право бути кандидатом у президенти від Демократичної партії на цьогорічних президентських виборах у США. На третьому місці економіст і керівник Федеральної резервної системи США Джанетт Еллен. Дружина Білла Гейтса і підприємець

Мелінда Гейтс посіла четверту сходинку рейтингу. П'яте місце за гендиректором автомобільної корпорації «Дженерал Моторс» Мері Барра. Відразу ж за нею на шостій сходинці — очільниця МВФ Крістін Лагард.

На 13-му місці — перша леді США Мішель Обама, а Верховний суддя ЄС у закордонних справах і політиці безпеки Федеріка Могеріні займає 19-ту позицію. Відому телеведучу Опру Уїнфрі журнал «Форбс» розмістив на 21-й позиції, а королеву Великої Британії Єлизавету II — на 29-й. Саманта Пауер, посол США в ООН, отримала 41-ше місце у рейтингу найвпливовіших жінок світу. Пре-

Ангела — №1.

зидент Литви Даля Грібаускайте займає 72-гу позицію.

У списку найвпливовіших жінок світу домінують американки — 51 позиція. За ними зі значним відставанням китайки — дев'ятеро. Загалом у списку репрезентовані представниці 29 країн світу. Українок серед них немає. Наймолодшою у рейтингу є 41-річна директорка інтернет-компанії Yahoo! Марісса Мейер, а найстаршою — 90-річна британська королева Єлизавета II. ■

■ ПУТІНІЗМ

Ну що, здавалося б, «язик»

Москва знову береться за захист закордонних російськомовних

Ігор ВІТОВИЧ

«Росія не буде спокійно дивитися на дискримінацію росіян, які мешкають за кордоном», — заявила глава російського Сенату (вищої палати парламенту) українка за походженням Валентина Матвієнко. Серед країн, які дискримінують росіян, вона назвала Естонію, Латвію, Україну, а також Білорусь і Молдову. Етнічний росіянин, незалежний російський журналіст Євген Кисельов, який мешкає і працює в Ук-

раїні, зауважив у розмові з польською газетою «Жечпосполіта», що представник російської політичної еліти, глава Сенату, знову вдається до лексики, який відомий із початку 2014 року, коли Росія розпочала агресію проти України. «Предтекою для військового відторгнення Криму була власне нібито існуюча загроза для тамтешніх етнічних росіян», — нагадує він. Журналіст вважає висловлювання Матвієнко «ще одним тривожним сигналом» — мож-

ливо, це початок пропагандистської підготовки чергової гібридної операції російських військових і спецслужб.

Іншим попереджувальним сигналом можна вважати нещодавно заяву члена російського Сенату Франца Клінцевича, на думку якого НАТО готує плацдарм для нападу на Росію. Як доказ — упродовж останнього року Альянс у 19 разів збільшив свою військову присутність у країнах Центральної Європи.

Так, у Латвії, яку Матвієнко звинуватила в утисках росіян, тепер тривають навчання НАТО. Але з іншого боку кордону, в Росії, також відбуваються військові маневри за участі 30 тисяч військовослужбовців, що майже в 20 разів більше, ніж у Латвії. Кисельов вважає, що «Путін живе в полоні своїх амбіцій і страхів, у вигаданому ним самим світі». Те саме про російського лідера говорив Анжела Меркель: «Він утратив контакт із реальністю».

У зв'язку з такою ситуацією аналітики припускають можливість застосування Росією нової форми залякування: одноразового застосування невеликого ядерного заряду. Кремль може розмірковувати таким чином, що Захід капітулює, бо не відважиться на ядерну війну. ■

ВІД ПЕРШОЇ ОСОБИ

Земля в ціні

Профільне міністерство шукає ресурси,
щоб наповнити бюджет

Оксана СИДОРЕНКО

Приватизація частинами

Поетапна приватизація неприбуткових державних підприємств передбачає максимальну вигоду для держави. Міністр аграрної політики та продовольства України Тарас Кутовий презентував один із механізмів приватизації збиткових держпідприємств за стратегією реформ АПК «3+5».

«Ідея — отримати для держави максимальну вигоду. Якщо інвестори зацікавлені придбати якусь частину держпідприємства, то наступну частку вони вже купуватимуть дорожче, а останню — ще дорожче. Тобто для держави це можливість отримати більше грошей», — стверджує очільник Мінагрополітики. І зауважує: такий сценарій ефективний за умови, що підприємство справді стане дуже привабливим для інвестора. За словами міністра, мотивація інвестора у цій ситуації стимулює конкуренцію.

«Якщо інвестор — єдиний, хто хоче купити підприємство, то він може диктувати власні умови. А якщо стоїть черга з півтора десятка людей, які хочуть це зробити, то можна сказати: «Хлопці, продаємо тільки отак: 25% одразу, а потім 50% за іншою ціною, а потім ще за іншою останні 25%». Так, це буде дорожче, але ж у нас ось черга з бажачих». Якщо все-таки ніхто не погодився і торги не відбулися, тоді думаємо про те, щоб змінити підхід до цих торгів», — пояснив Тарас Кутовий в інтерв'ю агенції УНІАН.

«УМ» раніше повідомляла, що ко-

манда Міністерства аграрної політики та продовольства України розробила стратегічний план реформування галузі «3+5». Одним із напрямів спланованої реформи є збільшення прибутковості стабільних держпідприємств та приватизація збиткових. У результаті приватизації досі збиткові держпідприємства отримають можливість працювати ефективно, вийдуть із «тіні» та наповнюватимуть держбюджет. На них планують створити нові робочі місця і запроваджувати інноваційні технології виробництва.

Підтримати фермера

До осені українські фермери зможуть отримати обіцяні 450 млн. грн. державної допомоги, якщо Верховна Рада ухвалить відповідні зміни до держбюджету, пообіцяв міністр аграрної політики. «Рішення про збільшення допомоги прийматиме Верховна Рада в рамках змін до бюджету. Розраховуємо, що на друге півріччя ми цю підтримку вже отримаємо. Мені б дуже хотілося, щоб це відбулося до осені. Тоді люди зможуть зустрітися, прийняти рішення, щоб уже до весняних польових робіт фермери таки мали результати», — зазначив міністр.

За словами Тараса Кутового, розподіляти кошти буде фермерська громада, оскільки в асоціаціях розуміють, хто і як працює, а хто не працює взагалі. «Цей механізм розподілу коштів унеможливив видачу грошей для людей, які не працюють на землі, а просто здають в суборенду», — підкреслив очільник Мінагрополітики. Більше того: за словами міністра, передбачається, що гроші видаватимуть

Тарас Кутовий.

об'єднанням фермерів на певний проект, що дозволить їм, з одного боку, отримати більший обсяг підтримки, а з іншого, поліпшити базу спільної інфраструктури — побудувати сушку, елеватор тощо. Тарас Кутовий також додав, що підтримка саме об'єднань — максимально прозорий інструмент, який унеможливить корупцію.

Монетизувати право оренди

Можливість продажу та застави права оренди виявить реальну ціну землі та підвищить її вартість, від чого виграють як власники, так і фермери-орендарі, вважає міністр агрополітики. За його словами, власники паїв через продаж прав оренди зможуть отримати суттєві кошти і при цьому зберегти право власності, а орендарі матимуть змогу продати своє право оренди іншим чи взяти кредит на виробництво.

«Права оренди — це ж не просто земля. Вона обробляється, в неї вкладаються певні ресурси, вносяться добрива, це створює додаткову вартість. Крім того, той самий фермер, який узяв ці паї, зможе закласти свої права оренди й отримати під таку заставу кредит. Поки що кредитування фермерів, які обробляють менше 500 гектарів, обмежене. А з новими умовами фермер отримає змогу вий-

ти з бізнесу. Сьогодні, якщо він узяв на 49 років в оренду землю за суттєву суму, скажімо за 100-200 тис. грн., а завтра вирішить, що хоче вийти з ринку, то йому це зробити досить важко, оскільки треба на іншу особу перепідписати ці договори оренди або передати корпоративні права свого підприємства. А так він зможе просто продати право оренди», — зазначив міністр.

За словами Тараса Кутового, обіг права оренди дозволить зрозуміти, скільки коштуватиме земля після того, як буде ухвалено рішення про скасування мораторію на продаж землі.

«Коли ми зрозуміємо, які це цифри, то і люди певним чином вибудують своє ставлення до можливості купівлі-продажу землі. Тоді, можливо, побоювання з приводу негідної ціни розвіються. Крім того, власники паїв через продаж прав оренди зможуть фактично отримати суттєві кошти і при цьому зберегти право власності», — наголосив очільник Мінагрополітики.

Міністр сподівається, що після запуску механізму продажу права оренди землі ціна на неї почне рости, а це, у свою чергу, формуватиме конкурентне фермерське середовище.

«Хтось переглядатиме умови цих договорів, збільшуватиме ставку, бо захоче бути стабільним партнером для своїх орендодавців. Але навіть якщо сьогодні власник паю отримує тільки орендні платежі, то той, хто обробляє його землю, з ростом ціни на права оренди зможе отримати під їх заставу більший кредит, щоб здійснити інвестиції в переробку, побудувати якісне господарство. Від цього виграють усі люди, які живуть поблизу», — підсумував Тарас Кутовий.

Нагадаємо, стратегічний план реформування галузі «3+5» передбачає серед пріоритетів земельну реформу. Комплекс заходів стосується адекватної оцінки землі і вивчення її якості, створення умов для прозорого продажу прав оренди та створення комфортного середовища для усіх гравців ринку, від дрібних фермерів до інвесторів. ■

ЕКСПОРТ

Війна сирів

Скорочення продажу «молочки»
з України відбувається
синхронно зі зниженням імпорту
подібної продукції

Олена ЯРОШЕНКО

До початку гібридної війни ми щорічно поставляли до Росії тільки молочних продуктів на кількасот мільйонів доларів. Упродовж першого року протистояння обсяг поставок з України до РФ знизився приблизно вшестеро. Минулого року з українського імпорту в Росію залишилися практично тільки тиньовий сегмент — контрабанда і роздрібні перевезення громадян. Молочне ембарго, яким три роки тому росіяни намагалися перекрити зближення України з Євросоюзом, не мало тих катастрофічних наслідків, якими погрожував тодішній уряд Азарова. Але відчутно вплинуло на переділ ринку.

Так, обсяг експорту сиру з України в першому півріччі минулого року в грошовому еквіваленті скоротився в 7,2 раза — до 15,4 мільйона доларів. А статистика митниці засвідчила, що імпорт сиру до України в січні-серпні поточного року зменшився в 2,4 раза в натуральному і в 3,4 раза в грошовому еквіваленті: до 3,3 тисячі тонн і 14,2 мільйона доларів відповідно. Як повідомляє УНІАН, найбільше сирів українські підприємства продали до Казахстану, Молдови та Азербайджану.

Тим часом експорт молока та вершків незгущених з України протягом звітного періоду виріс на 14 відсотків у натуральному вираженні — до 5,8 тисячі тонн. На жаль, падіння курсу гривні нівелювало це зростання: у грошовому еквіваленті прибуток знизився на 10 відсотків (до 2,9 мільйона доларів). Паралельно імпорт цих продуктів за підсумками січня-серпня склав 213 тонн, що в 9,7 раза менше, ніж минулого року. У грошовому вираженні імпорт незгущеного молока та вершків скоротився в 7,4 раза — до 436 тисяч доларів.

Продажі вітчизняних продуктів за кордон скоротилися, але й українці почали менше віддавати перевагу закордонній, у тім числі білоруській, «молочці».

Фото з сайту ipress.ua.

Поставки за кордон згущеного молока та вершків у січні-серпні минулого року зросли в натуральному вираженні на 18, а в грошовому скоротилися на 32 відсотки — до 39 тисяч тонн і 60,7 мільйона доларів відповідно. Імпорт цієї продукції протягом звітного періоду склав лише 337 тонн проти 3,4 тисячі тонн минулого року, а по грошах скоротився в 14,7 раза — до 728 тисяч доларів.

Основними імпортерами українського незгущеного молока та вершків у січні-серпні були Молдова, Грузія та Лівія, а згущеного — Бангладеш, Грузія та Туркменістан.

Повідомляється також, що вітчизняні виробники експортували 8 тисяч тонн вершкового масла, що майже на рівні показників попереднього року, але на 44 відсотки менше в грошовому еквіваленті — 20,1 мільйона доларів. Імпорт вершкового масла в Україну за вказаний період скоротився в натуральному вираженні до 184 тонн проти 9,8 тисячі тонн і до 0,9 мільйона доларів проти 46,1 мільйона доларів попереднього року. Основними покупцями українського масла стали Марокко, Єгипет та Азербайджан.

Через курс долара українські товари — досить дешеві для зарубіжних покупців, і при цьому якісні. Тому їх можуть купувати навіть у бідних країнах. І хоча цей ринок вимірюється мільйонами доларів, у той час як у випадку з РФ ішлося про мільярди, українські виробники отримали хороший шанс зіскочити з експортної «голки» монопольного покупця-шантажиста. ■

РЕОРГАНІЗАЦІЯ

Що замість
санепідслужби?Об'єднання кількох важливих державних
відомств затримується

Інф. «УМ»

Процес ліквідації Держветфітослужби, Держсанепідслужби, Держспоживінспекції, Держцінінспекції та Держсільгоспінспекції, функції яких із державного контролю перейшли до утвореної Держпродспоживслужби, децю припала на частку. Щоб його активізувати, голова Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів Володимир Лапа на робочій нараді з виконуючими обов'язки керівників головних управлінь нової служби в областях та у столиці нагадав, що ця робота повинна бути завершена до 1 липня нинішнього року. Як пояснив очільник інтегрованого відомства, складність і тривалість реорганізації пояснюється великою кількістю юридичних осіб різного підпорядкування, переподпорядженню та затвердженні на початку року фінансові документи підлягають коригуванню, переподпорядженню та перезатвердженню. Вплинула також зміна уряду.

Проблемним через таке зволікання лишається забез-

печувати сприятливу епізоотичну ситуацію в країні, безперебійне постачання в регіони вакцин, а також чітке дотримання правил перевезення за кордон домашніх котів та собак. Також надзвичайно актуальним є забезпечити повноцінний відпочинок та оздоровлення дітей. Спеціалісти служби зауважили, що у зв'язку з потеплінням збільшується захворюваність населення на гострі кишкові інфекції та отруєння, пов'язані із вживанням неякісних харчових продуктів. Тому вкрай необхідно забезпечити належний державний нагляд за дотриманням санітарного законодавства.

Володимир Лапа наголосив також на важливості переходу регіонів на систему електронних закупівель Prozorro. Він нагадав, що відповідно до законодавства всю підготовчу роботу у цьому контексті необхідно завершити до 1 серпня поточного року.

В Україні триває державна реєстрація потужностей (об'єктів) та їх операторів. У деяких регіонах цей процес проходить надзвичайно повільно. ■

Валентина ХАРЧЕНКО,
пенсіонерка, мати двох шахтарів
Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Шановна редакціє, у № 50 «України молоді» за 22-23 квітня мене вразив радісний коментар народного депутата ВР VII скликання, члена політради партії «Батьківщина» Андрія Павловського про підвищення зарплат чиновникам і депутатам. Дивне порівняння: «31 квітня підвищили не тільки тарифи для населення, а й зарплату чиновників і депутатів до 17,5 тис. грн.»

Шановні видавці й читачі нашої патріотичної газети «Україна молода», давайте проаналізуємо ці слова. Нас називають населенням, тож нам підвищили й до того драконівські здирницькі тарифи (не вказано конкретно, на скільки), а депутатам — зарплату. Питається, а за що їм підвищили зарплату? За те, що ук-

■ ДВА СВІТИ

То чий ККД вищий?

Вгодовані депутати — біда України

валюють закони проти українського народу, за знищення України, української нації, нашої дорогоцінної і священної землі? Вони ж усі мільйонери, сидять у м'яких кріслах вгодовані, майже ніколи немає повного складу в парламенті. Потрібна кількість голосів з'являється тільки тоді, коли їм це вигідно.

У парламенті є справжні народні депутати, але їх одиниці. Дуже порядний, розумний і патріот України, візирець депутатства — це шановний Віктор Михайлович Пинзеник. Коли він був міністром

фінансів, то за півроку було погашено всі закордонні борги. Ось із кого треба брати приклад.

Тепер перейдемо до реалій життя трудового народу. Шахтарі працюють у важких, небезпечних і шкідливих умовах на глибині 1315, 1390, 1500 м. На цій глибині підвищений атмосферний тиск (870-885 мм рт. ст. при нормі 780), що негативно впливає на всі системи організму людини. На спуску-підйомі вони зазнають перевантажень. Шахтарі-гірники одягнені в робу, гумові чоботи з

онучами, каски, на поясі саморятівник, акумулятор із лампочкою (кріпиться до каски), сумка з інструментами тощо. У шахті кругом протяги, а під час роботи роба шахтарів не висихає від поту, особливо на добувних ділянках. Наші гірники добувають залізну руду, створюють матеріальні цінності для країни. Наше місто — Кривий Ріг — стабільно розвивається. А яка ж зарплата наших гірників? Виявляється, що середня сумарна зарплата двох гірників така, як платня одного депутата. Парадокс!

За два останні роки гірникам не підвищували зарплату, навіть є зменшення за недоплату профмайстерності (суміщення трьох і більше професій і виконання надскладних робіт). Ще й намагаються уряд і депутати відмінити підземний стаж і вихід на пенсію шахтарів у 50 років.

Таке-от сумне порівняння двох паралельних світів. ■

■ РЕЗОНАНС

Про Дніпро, Пальміру й народну довіру

Роздуми освітянина

Микола ГОРБАТОВ
Дніпро(петровськ)

Шановні друзі! До вас — постійний ваш передплатник і трохи автор, викладач-математик.

Усе більше шаленіють деякі ваші колеги-журналісти, немилосердно викидають усяку мерзоту, не перевіряючи це до найменшого штриха, купуючись у самому процесі, не соромлячись відверто перекручувати. Є такий педагогічний прийом — підхвалити. Навіть зараз, навіть у нас є кого і є за що. Критикувати слід обов'язково, але не слід переступати межу, не слід виносити підглянуте у спальні чи ванній. Просто вражає якась недолугість нашої діяльності в інформаційному просторі, якась невправність у акцентах. Ну не може бути політичним аргументом нескінченне показування епізоду, коли вітер зносить вінок на Віктора Януковича, яким би гадам він не був. Так само вітер міг би знести вінок на нашого прекрасного. Цей наш, якщо він значно тонший і легший, міг би і не встояти. То що? Ну як малі діти!

Втрачаємо пильність, яку зараз належить особливо зберігати. Бо нація все ще не сформована. Їй, нації, остаточно зламати хребет, слава Богу, не встигли, але просунулись у цій справі таки далеко. От і виходить, що значна частина нашого люду живе у якомусь задзеркаллі, паралельному світі. Вважають, що хтось зобов'язаний створити їм багате і щасливе життя, а вони просто чекатимуть і критикуватимуть усіх на світі. Тільки не себе, звісно. Молоді мами оберігатимуть своїх діточок від державної мови тієї держави, у якій цим діточкам жити. Дуже близьку до шлунка гривню і далі називатимуть рублем, причому навіть малолітні, які того рубля і в очі не бачили. Зовсім юні хлопці по селах товктимуть стареньких пенсіонерів, щоб відібрати їхні убогі пенсії. І це в селі, яке мало б підживлювати духовність нації. Страшно усвідомлювати, але таке враження, що розкладається.

Наша так звана політична еліта одержала дорогу для всякого нормального народу незалежність у володіння, але так і не зорієнтува-

лась, що з цією дорогою річчю робити. І бездіяльність породжує безнадію. І суспільство осідає вниз. У близькій мені освітянській сфері осідання катастрофічне, повірте. Це, звісно, окрема величезна тема. Тут лише емоційно зауважу: як же треба було не любити дітей, щоб аж так їх занехаяти. Своїм підшефним хлопцям, буває, говорю (освіта у більшості закінчується приблизно п'ятим класом): «Як незаслужено об'їстися до знемоги — ви розумієте, як притиснути дівчину до серця — ви вмієте, але є ще процес думання». Добродушно посміхаються і зовсім не соромляться. Бережу блокову контрольну, на титулі якої «... по вищій матіматекі»...

Парламент наш — дійсно обмежена «людина». Той же Опозиційний блок, а при ньому знавсілий Олександр Вілкул із його патологічним антиукраїнством, який захлинається зараз в істеричі з приводу перейменування Дніпропетровська на Дніпро. Свідчу документально, що в побуті скрізь жителі міста й області вживали назву «Дніпро», а не «Дніпропетровськ». Справедливіше було б «Січеслав», оскільки п'ять із восьми січей розташовувались на території нашої області, але нехай буде Дніпро, не все відразу. І от головна газета області «Зоря», яка за «регіональної» влади стала зовсім чужою і друкувалась переважно російською мовою (чого не було навіть у радянські часи), розмістила інтерв'ю з Вілкулом: «Пойдія протів волі людей і переіменовав Днепропетровск, власть окончательно потеряла доверие миллиона его жителей». Таке воно, «зінське ценя».

Р.С. Двічі вичитав у вашій газеті оте «Південна Пальміра» про дуже-дуже неукраїнську Одесу. Наполегливо аргументую свій протест: хоче Ленінград-Петербург вважати себе Північною Пальмірою — на здоров'я, але з якого дива називати Південною Пальмірою Одесу, яка розташована значно північніше від стародавнього сирійського міста Пальміра. Якось воно нагадує мимовільне живлення сонячним світлом, відбитим від чужих вікон. ■

Спекотним літом приємно прогулятися тінистими алеями дендропарку Олександрія, що в Білій Церкві, неподалік Києва, помилуватися рідкісними видами рослин, дивовижними водогроями, скульптурами. Подорожуйте Україною — пізнавайте її чарівні і неповторні куточки.

■ ПОЛІТПАРНАС

Хто винен?

Аркадій МУЗИЧУК
Київ

У парламенті давно Перші ролі, як в кіно,
Грають Лебідь, Рак і Щука.
Лиш міняються місцями
Між собою вже роками.
Врешті, кругова порука
І одні й ті самі вісті:
«Віз стоїть на тому ж місці».
Але що для них наш віз?
Вони так ввійшли у ролі,
Що людські нестатки їй болі
Не проймають їх до сліз.
І чия ж вина у цьому?
Із парламентського дому
Висновок такий прийшов:
Мов, свої й чужі експерти
Кожен раз доводять вперто —
Винен тут байкар Крилов. ■

■ МОВНЕ ПИТАННЯ

Звичаї на Донбасі — українські

Мова солов'їна і модерна

Іван ТАРАН
Ізюм, Харківська область

Шановна редакціє, в «Україні молодій» мене приваблює досить широка інформація з різної тематики: і спорт, і культура, економіка, соціальні програми, широкое висвітлення найбільш актуальної теми — війни на Донбасі. Відчувається патріотична спрямованість усіх матеріалів, бо є деякі видання, які, прикриваючись нейтральністю, по суті, підтримують сепаратизм. Окрема подяка за цикл Григорія Омельченка — військовій злочинці повинні отримати своє.

На своєму віку багато разів доводилося бути свідком утисків української мови. Рівно 61 рік тому закінчив сільську десятирічку, а далі — суцільна русифікація: навчання у технікумі, служба в армії. Жив і працював 19 років на Луганщині. Зараз це окупована територія — Перевальський район. У шахті пропрацював 13 років. Мабуть, мені пощастило: і в армії більшість солдатів були з різних областей України, і в шахті. На той час на Донбасі і в робітничому середовищі, і серед місцевих жителів, а це переважно сільські жителі з навколишніх сіл, які склали основу трудового колективу шахти, беззастережно переважала українська мова. Із того часу багато чого змінилось, і мовна ситуація також, але і в наш час Донбас за своєю суттю є українським. А всі ці мовні протиріччя, створені штучно, вміло використовуються у певних цілях.

Далі до теми. Хочу висловити свої зауваження і привертити увагу до чистоти мови. Турбує те, що нерідко трапляються такі «ляпи», що ні в тині ні в ворота. Найперше і найогидніше — «зголосився». Це не просто безглузддя, це навіть не слово-паразит, скоріше, це слово-зрадник, бо воно паплюжить і ганьбить українську мову. Рясніють у пресі й інші шедеври: відволікатись (отвлекаться), заклочення (заклучение), відмітити (отметить), «дамба» замість «гребля». Це примітивна, тупа, недоречна калька.

Такого не повинно бути на сторінках поважної газети. Усе це вияв того, що автори до цього часу не позбулися впливу «общепринятого». Але не менш цікава і суто українська новація, яка теж зачастила: «відпоповувати». Почалося з відпоповування ріднини, тепер узялися відпоповувати гроші, а що далі? Відомо, «помпа» — це застаріла назва насоса. На сучасний лад це мало б звучати «віднасосовувати», ефектно, правда ж, сучасно у порівнянні з «відпоповуванням»? Шановні редактори, будьте уважнішими, не допускайте засмічування нашої рідної, солов'їної мови, бо це ніщо інше, як наруга. Наша мова заслуговує на краще ставлення. Сподіваюсь на розуміння. ■

Від редакції. Шановний Іване Григоровичу, дуже вдячні за Вашу оцінку нашої газети, за Вашу любов до рідної мови. Ми завжди уважно ставимося до критики наших читачів, беремо її на замітку. Хотілося б лише зробити деякі зауваження. Академічний тлумачний словник української мови подає слово «зголоситися» як цілком українське, мало того — літературне, бо ним часто послуговувалися такі корифеї нашої літератури, як Іван Франко, Олесь Гончар, Микола Руденко, Олександр Олесь.

Щодо слова «дамба», то воно цілком співіснує у українській мові зі словом «гребля», що можна перевірити в будь-якому словнику, чи-то орфографічному, чи тлумачному. Так само, як і слова «насос» і «помпа» мирно співіснують, проте у словниках ви не знайдете дієслів «відпоповувати», як і, тим більше, «віднасосувати». Є дієслова «викачувати», «відкачувати». Проте мова — це живий організм, який постійно змінюється, розвивається. Ще недавно ми не знали таких слів, як «смартфон» чи «гаджет», але зараз ми звично використовуємо їх у повсякденному житті, тому що з розвитком науки, техніки з'являються нові прилади, терміни, явища, а з ними — і нові слова.

Що ж до калькування слів із російської мови, то цим, мабуть, варто зайнятися академічним інституціям, які вивчають і розвивають нашу мову. А ми вже користуватимемося їхніми напрацюваннями.

ЩОБ ПАМ'ЯТАЛИ

Архів особливого призначення

Доступ до раніше засекречених документів спецслужб упереджує тоталітаризм

Тарас ЗДОРОВИЛО

Діяльність спецслужб часів тоталітарних комуністичних режимів жахають і вражають! Аби застерегти від кривавих повторень у майбутньому — найкращою «ін'єкцією» може стати лише вседоступність архівів того періоду. Ці документи необхідно досліджувати та опрацьовувати, а також використовувати в освітньому процесі, щоб сумне минуле, досвід якого мали, вже ніколи не стало реальністю. У пострадянських східноєвропейських державах уже не один рік поспіль діють інститути досліджень тоталітарних режимів. А в Україні, з чималими потугами, лише створюється спеціалізований Архів Українського інституту національної пам'яті.

«Архіви комуністичних спецслужб. Центрально-європейський досвід та практика» — такою була тема міжнародного «круглого столу», що відбувся у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Проводили його спільно названий навчальний заклад, Український інститут національної пам'яті, галузевий держархів СБУ та фонд «Відродження».

Країни Центральної Європи раніше від нас пройшли шлях, пов'язаний із розкриттям і вивченням архівів комуністичних спецслужб. Тому цілком очевидно, що Україна намагається якнайбільше запозичити корисного досвіду в тих держав. Нині українське суспільство стоїть перед черговою великою «архівною революцією» та масштабним відкриттям архівів комуністичних спецслужб, і, головне, перед передачею їх у відомство цивільних структур. У цьому контексті досвід наших сусідів на Заході є надзвичайно корисним і цінним.

Існують різні докази злочинної діяльності тоталітарних систем. Серед них спогади свідків, катівні та в'язниці, у яких мордували та вбивали політичних супротивників, що наслідувалися підняти голову й виступити проти влади. Проте насамперед є документи, які найпереконливіше розповідають про механізми функціонування злочинних систем влади. Документи, що зберігаються в архівах країн колишнього «Східного блоку», які до 1990 року перебували під радянським впливом, становлять найбільш достовірне та, водночас, проникливе джерело інформації про комунізм та все зло, яке він несе.

Польський досвід — 90 кілометрів різних документів

Цікавим є польський досвід роботи з архівними матеріалами. Архів Інституту національної пам'яті (ІНП) — це унікальний збір інформації, що охоплює документи, пов'язані з трагічною історією Польщі та поляків у ХХ столітті. Зібрані записи включають, у першу чергу, матеріали комуністичних органів держбезпеки у 1944—1990 роках. Інститут зібрав численні документи, створені органами цивільних та військових судів, пенітенціарної служби, системою державної адміністрації. Важливе місце також відведене архівним матеріалам, що були створені та зібрані попередником ІНП, Комісією з розслідування злочинів проти польського народу. Архіви інституту містять також документи, надані приватними особами. Це здебільшого спогади, звіти та листування.

Загалом в архівах ІНП міститься 90 кілометрів різних документів. Там можна знайти, зокрема, паперові записи у вигляді справ, мікрофільми, фотографії та діафільми. Матеріали Інституту містять також речові докази, що долучалися до кримінальних справ, як і предмети, конфісковані Службою безпеки під час обшуків та затримань.

Завдання Архіву ІНП описані в Законі від 18 грудня 1998 року «Про Інститут національної пам'яті — Комісію з розслідування злочинів проти польського народу» та закону від 18 жовтня 2006 року «Про розкриття інформації про документи органів служби безпеки, створені у 1944—1990 рр. та змісту цих документів». Перший закон регулює, зокрема, «запис, набуття, збір, зберігання, впорядкування, збереження, розповсюдження та публікацію документів, створених та зібраних органами держбезпеки у період із 22 червня 1944 року по 31 липня 1990 року, та апаратом безпеки Третього рейху та СРСР». Натомість другий закон, так званий «закон на перевірку», «визначає правила та процедури відкриття інформації щодо документів органів держбезпеки та змісту цих документів, що зберігаються в архіві ІНП — Комісії з розслідування злочинів проти польського народу».

Відкриття великої кількості першоджерел внесло нову якість у вивчення новітньої історії Польщі. Раніше доступ до документів, створених таємною поліцією, був дуже обмежений. Перед 1990 роком вони використовувалися майже винятково «міністерськими» істориками, а у 1990-ті роки доступ можна

було отримати лише після довгої та виснажливої процедури оформлення дозволу на опрацювання документів, причому наявні матеріали давали уявлення лише про невеликий діапазон діяльності апарату польської держбезпеки.

Жоден інший польський архів не має такої різноманітної документації, що демонструє політику терору та утисків. У першу чергу архівні матеріали з ІНП сприяють дослідженню масштабу та розмаху репресій комуністичної влади проти власних громадян; а ще — підпілля, що боролось за незалежність після 1945 року. Не було б можливим ретельно дослідити історію опозиції, що боролась за незалежність у 1970-х та 1980-х роках без можливості співставлення фактів або свідчень очевидців із змістом документів, створених таємною поліцією.

В часи тоталітаризму всі громадяни перебували під постійним наглядом спецслужб. Велося спостереження за діяльністю всіх громадських рухів.

З одного боку, архіви ІНП містять документи, які є свідченнями героїзму та патріотизму, а з іншого — підтверджують людську ницість, ганебність та зрадництво.

У Польщі є система, яка отримала назву «Цифровий архів», який нині містить більше 36 мільйонів записів. Зараз журналісти, дослідники й науковці можуть користуватися всіма цими документами. Завдяки спеціальній системі відскановано більш ніж 14 млн. копій, які також є доступними й відкритими для журналістів і дослідників. Польський ІНП активно працює над створенням баз для надання файлів в електронному вигляді. Зараз близько 60 % усіх архівних документів готові для надання саме в цьому форматі. Проте в широкому доступі є лише 30 %. Така ситуація пояснюється просто браком електронного обладнання й відповідного рівня інформаційних технологій, яка нині трохи призупиняє цей процес. Але поляки прикладають чималі зусилля, аби ввести у дію достатню кількість відповідного обладнання й завдяки новітньому комп'ютерному програмному забезпеченню розширити доступ громади до електронних документів. Поки, як альтернатива, є чимало читальних кімнат, у яких, якщо немає достатньої кількості електронних файлів, — можна ознайомитися з документами «вживу».

Доступ до архівів торує шлях до правди.

Моніторився навіть стан здоров'я!..

Своїми роздумами поділився Рафал Леськевіч, директор бюро з надання доступу та архівації документів ІНП Польщі. Зокрема, він наголосив, що зазвичай, після повалення комуністичного режиму на його батьківщині, документи не доступні й громадяни не мають доступу до цих спецархівів. Тільки в 1997 році стало можливим використовувати в Польщі документи для того, щоб перевіряти твердження, які раніше робилися публічними особами. Найзатребуванішими суспільством були матеріали, що стосувалися секретної співпраці з силовиками, наприклад, журналістів чи політиків.

Аби уникнути різноманітних інсинуацій та застерегти майбутні покоління від жахливого реваншу комунізму, було створено ІНП. У грудні 1998 року законодавці вирішили морально компенсувати жертвам комуністичного режиму їх страждання, тож, крім інших способів, було запропоновано покарати тих, хто скоював злочини за комуністичних часів та переслідував вільнодум-

сьогодні не оцифрованими залишилися буквально якісь декілька сотень метрів.

В часи тоталітаризму всі громадяни перебували під постійним наглядом спецслужб. Велося спостереження за діяльністю всіх громадських рухів. Фіксували будь-яку ситуацію, яку можна було б використати в майбутньому проти осіб із метою шаггажу, залякування і т.п. Моніторився навіть стан здоров'я!.. Чутлива інформація містилася в багатьох звітах і службових записках. Усе фіксувалося також на фотоплівку та відео. Все ця інформація стала доступною для пересічних громадян лише зі створенням ІНП Польщі.

Українські реалії

Та повернемося до українських реалій. Зокрема, зауважимо, що ніхто зараз не може дати відповіді, що відбувається з архівними документами, які не вивезли з окупованих територій. Невідомо, вони вивезені чи знищені? А масив документів, який перебував у Криму, Донецькій та Луганській областях — один із найбільших.

Але в цілому, завдяки подіям на Майдані та започаткованій ним декомунізації ситуація в країні змінилася. 9 квітня 2015 року ВР України ухвалила Закон «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917—1991 років». Цей новий закон урешті зробив незворотною можливість громадян та іноземців ознайомитися із будь-якими документами комуністичних органів держбезпеки. Нормативний акт також зобов'язує вивести ці матеріали з-під відання сучасних спецслужб та правоохоронних органів і передати до новоствореного спеціалізованого Архіву Українського інституту національної пам'яті.

Хотілося б вірити, що ця реформа, услід за досвідом східноєвропейців, зробить один із найбільших масивів матеріалів комуністичних спецслужб відкритим для світової спільноти, і невдовзі Україна презентує свій путівник у раніше таємні архіви КДБ.

Декан історичного факультету КНУ ім. Т. Г. Шевченка Іван Петрилюк, який також брав участь у дискусії, у своєму виступі зазначив: «Є надія, що цей «круглий стіл» дозволить вирішити дуже багато не тільки суто теоретичних, а й практичних питань, які поставали перед колегами Польщі, Чехословаччини в часи, коли засекречені архіви ставали доступними та відкритими. І користуючись цим досвідом, очевидно, сьогоднішні українські служби, у відомстві яких перебувають архіви комуністичних спецслужб, зможуть у максімально стислий термін, організовано й безболісно передати ці архіви у відання цивільних установ».

Інна УСТИЛОВСЬКА

■ ЕКСКЛЮЗИВ

«У них є правила, а я їх просто не знаю»

Всесвітньо відомий британський музикант Кен Хенслі грати на гітарі та фортепіано почав, щоб почули його вірші

Британський музикант Кен Хенслі.
Фото надане організаторами.

Жінка за стійкою марно намагається привернути увагу бармена «Докер пабу»: він повністю поглинутий грою музиканта на сцені. В Києві з акустичною програмою виступає британський рокер, вокаліст, автор музики та пісень Кен Хенслі. З 1970-го впродовж десяти років музикант грав у лондонському колективі Uriah Heep. На концерті в Києві жартує: «Люблю слухати, коли ви співаєте. Я просто ваш гітарист. Якщо так триматимете, заберу вас із собою в тур». Восьмий десяток Кен Хенслі звучить сольними проектами по всьому світу. Перебуваючи в Україні, він розкрив «УМ» кілька секретів своєї, часом вражаючої, творчості.

В Україні Кен Хенслі шостий раз, має тут друзів, в одній із його пісень є рядки «я хочу повернутися назад в Україну». Він зізнається: найбільше його вражає тут, як люди захоплюються його творчістю, на концерті пізнають пісні з перших нот та акордів. «Грати для українців — неймовірне задоволення, бо тут люди дійсно люблять музику», — ділиться музикант.

«Моя дорога до свободи — християнство»

■ Кене, як виникла незвичайна пісня *Psusion*, у якій зображено ліс розбитих сердець, стежка бентежень, ви підіймаєтесь на пагорб вищих ідеалів, але не можете досягти долини любові, бо це лише ілюзія?

— Був період, коли писав пісні про містичні речі, чародійства. Все, що ви чуєте у тексті цієї пісні, я бачив на власні очі. Коли писав, моя фантазія відлітала кудись в інші краї, і мені починало здаватися, що все це тут, переді мною: чарівний ліс, ріка бажань, озеро снів.

Про любов багато розмірковував і писав. Для мене вона така, як визначає Біблія, — жертвувати собою заради інших, як зробив Ісус. Але сучасний світ виховав багато егоїстів, які не здатні на жертву, тому їй не можуть любити.

■ Багато пісень написали під впливом любові до жінки і присвятили їй?

— Авжеж, достатньо. В 2008 році був День святого Валентина, мав привітати дружину. О четвертій годині ночі вирішив, що повинен подарувати їй пісню. Написав за кілька годин — поки вона прокинулася, були готові і кава, і пісня.

■ У композиції *Free me* ви просите кохану звільнити вас від її чар. Коли в житті почуваетесь найбільш вільним?

— Моя дорога до свободи — християнство. Перед виходом на сцену завжди кілька хвилин молюся. Ще почуваво себе особливо вільним, коли сиджу за піаніно або граю на гітарі. В цей момент я не залежний від світу. Коли буваю знічений, наляканий, розгублений, можу залагодити це грою. Музика — моя власна форма терапії.

■ Який зв'язок між вашим внутрішнім станом та тим, до якого інструмента зараз хочеться торкатися?

— Коли починаю грати, пісня підказує: «взьми гітару» або «сядь за фортепіано». На гітарі грати мені важче. А піаніно взагалі особливий інструмент, бо я не вмю на ньому грати — ніколи не вчився. Тому на фортепіано гра — пригодноцька історія, яка повністю поглинає. Я використовую це, коли хочеться про все забути.

Музику чую в голові — і поєдную голіву з пальцями. Виробляю такі речі, які нормальні піаністи не роблять. У них є правила — а я їх просто не знаю! Це мій шлях до експериментів, креативу, бо жодних кордонів немає — я йду в музиці куди хочу. В рок-н-ролі правила ніби відсутні, але в багатьох рокерів не відчуваю цієї свободи. Вони переконані, що мають грати за правилами — і втрачають себе.

«Коли я побачив Елвіса Преслі...»

■ Якими були ваші перші вірші?

— Почав складати їх ще в сім чи вісім років. Вони були про все, що бачив. Це могли бути три рядки мало пов'язані між собою на перший погляд. Наприклад, два рядки про квіти, останній — про моїх ігравкових солдатиків.

■ Децю схоже на японські традиційні трирядкові вірші — хайку.

— Дійсно? Ой, здається, мене копіюють! Насправді, вірші були жахливими, майже нікому їх не показував. Моєму батькові не сподобався жоден із них, він взагалі не любив нічого креативного та артистичного. Творчість у моїй крові від мами-піаністки.

Коли я побачив Елвіса Преслі, мене осяяло: а ж можу співати пісні на свої вірші! Змусив батьків придбати мені гітару, а ще вдома, так би мовити, під рукою завжди було мамине піаніно. Пам'ятаю, як дитиною сидів за нього, наспівував свої вірші і бренькав — здавалося, ніби в такт. Але одного разу мама почула мене й сказала: «Сину, ти граєш і співаєш різні речі». Я відповів: «Це добре, я роблю, як ніхто інший!» І досі я точно знаю, що не зможу грати так досконало, як, приміром, піаніст та композитор Кіт Емерсон. Але так, як граю я, — теж ніхто не зіграє.

■ Коли точно зрозуміли, що ваш шлях — створювати і грати пісні?

— Я нічого не створюю, тим більше пісні! Бог створює пісні, я — тільки інструмент, щоб їх записати і донести. Граю те, що чую і відчуваю, не намагаючись бути оригінальним. Це — моя місія, бо я роблю це все життя. Насправді, більше нічого не вмю робити добре — ні кухарити, ні танцювати.

У 1991 році я переїхав до Америки і покинув музику майже на 15 років, тому

що мав щось змінити в собі. Я багато працював і мав удосталь грошей тоді, але за десять років зрозумів: утратив дуже важливу річ у своєму житті. Знову почав писати пісні — і мені одразу покращало.

■ Чия думка про ваші пісні для вас справді дуже важлива?

— Моя. Коли був молодим, критику сприймав персонально і серйозно — ображався. Музика зробила мене вільнішим від людської думки, тому менше дослухаюся. Моя робота не в тому, щоб грати для критиків. Я пишу пісню, даю їй життя і ділюся нею з людьми. Для мене важливіше зіграти пісню кільком друзям і братові, який теж пише пісні, і дізнатися, що вони думають про неї, аніж отримати схвальні відгуки і нагороди від відомих критиків.

Ділюся піснями з двох причин: бо в них мої почуття, і тому що хочу почути відгук людей. Але таких, чия думка цінна. Кілька тижнів тому написав пісню і заспівав її Насті — моєї подрузі з України. Ми провели багато часу разом, вона добре знає мене, мою музику, і я був упевненим, що вона чесно висловить свою думку.

■ Була ситуація, коли вас врятував друг?

— Я підхопив погану хворобу, коли пив воду в Японії, і в лікарні в Атланті у США мене вирішили тримати три місяці. Відчув, що не витримаю, хочу додому. Але лікарі не випускали на свободу. Подзвонив другу в Нью-Йорк, поскаржився. Він одразу зателефонував у госпіталь головному лікарю, представився моїм персональним австрійським лікарем. Говорив із дуже дивним акцентом — і переконав, що пацієнту краще продовжити лікування вдома.

Сотні разів люди мені допомагали. Не знаю, що ви називаєте дружбою, а для мене друг — той, кому можу подзвонити, коли на годиннику друга ночі, сказати: в мене проблема — і він одразу з'явиться на порозі. А іноді дії взагалі не потрібні, лише вислухати.

■ Якби зустріли себе двадцятирічного і мали можливість дати одну пораду, що б це було?

— Просто грай, бо це — твоя любов. Не грай із будь-яких інших причин: задля грошей чи слави, інакше розчаруєшся. Якщо гратимеш заради любові, як зараз я, — зачаровуватимешся з кожним днем ще більше. ■

Валентина ГРИГОРЕНКО

■ ПРОКАТНИЙ СТАН

Голос берегині

Телеведуча Алла Мазур переозвучила диснейський мультік на український лад

Дивовижні студії Disney/Pixar, які подарували один із п'яти найкасовіших мультіків усіх часів, анімаційний хіт «У пошуках Немо», і володар премії «Оскар» режисер Ендрю Стентон запрошують глядачів у велике плавання у новому мультіку «У пошуках Дорі». Улюблені герої знову возз'єднаються: Марлін, Немо і, звісно, блакитна забудькувата Дорі. Остання — дуже допитлива, намагається з'ясувати таємниці свого минулого, пригадати своїх батьків і зрештою дізнатися, хто навчив її розмовляти по-китайському. Дія сиквелу відбувається через рік після подій першої частини. Міграція скатів, яку побачила Дорі, нагадала їй щось давно забуте — ситуацію, яку вона пережила багато років тому разом із батьками.

Дорі потрапить в інститут морського життя. Це реабілітаційний заклад для морських жителів, де їх лікують, а потім відпускають на волю. А ще там є

гігантський розважальний парк з величезним акваріумом.

У процесі створення фільму креативна команда студії Disney звернулася з проханням до локальних дистриб'юторів запропонувати відомої особі з кожної країни, яка змогла б стати місцевим брендовим голосом інституту морського життя. Важливо також, щоб цей голос був упізнаним. В Україні запросили на дубляж телеведучу Аллу Мазур. Саме її голос у мультфільмі «У пошуках Дорі», який скоро вийде у прокат в Україні, виручає героїв і дає їм цінні поради.

«Для мене це надзвичайно цікава пригода, — поділилася враженнями телеведуча. — Це уні-

кальна можливість попрацювати з професійною командою, яка давно захоплює мене умінням переозвучити диснейські мультіки суто на український лад — такою колоритною смачною мовою, із впізнаваними нашими словечками і зворотами. І весь цей намальований світ — яскравий, добрий, мудрий — стає, таким чином, частиною і нашої реальності, близьким і зрозумілим нашим дітям. Ну і взагалі сам персонаж унікальний. Я не дублюю когось, не граю роль, адже я тут Алла Мазур! Образ у мене особливий — берегиня морського світу. Це певний острівець надії і надійності для мешканців розбурханого океану. Ми всі

Алла Мазур із сином Артемом.
Фото каналу «1+1».

шукаємо близького друга, провідну зірку, яка проведе до мрії, розрадить, допоможе. Саме такою думкою я керувалася, шукаючи свою інтонацію в дубляжі. І це точно збігається з моїм внут-

рішнім відчуттям, коли й справді хочеться допомогти всім-всім, хто цього потребує сьогодні. Історія захоплива і повчальна. І я рада, що син Артем дуже чекає на цей мультфільм». ■

Ольга Богомолец
лікар-дерматолог, професор,
народний депутат України

«Засмага — це мутагенна дія сонця на клітини шкіри, яка має здатність накопичуватися і зберігатися в ДНК-пам'яті клітин усе життя. Як і коли це обернеться проти людини — передбачити складно. Але те, що наслідки неминучі, сумніву немає...».

■ АКТУАЛЬНО

Де мій кристалний капелюх?

Як захиститися від згубного впливу ультрафіолету, чи можливо засмагнути з користю для здоров'я і чим ризикують прихильники бронзової шкіри

Зарядка під палючим сонцем — сумнівна користь...
Фото з сайту kievlast.com.ua.

Мирослава КРУК

Надмірна засмага старить?

Літо — це свято, якого чекають усі. Справді, коли ж іще можна так чудово відпочити, набратися сил і яскравих емоцій, удосталь посмакувати сезонними фруктами й овочами, податися в мандри? І, безумовно, — поніжитися на сонечку. Зрештою, фанатичні прихильники засмаги не чекають червня, а розпочинають свій «сезон» іще навесні — щойно сонце вдосталь прогріє повітря. І не повертаються з «полювання», доки не отримають вражаючого ефекту — шоколадної шкіри із золотистим відтінком, а то й повної «бронзи». Бо певні, це модно, красиво, омолоджує і додає настрою. Чи завжди це так?

Думка лікарів із цього приводу неоднозначна. Засмага справді буває корисною, якщо не захоплюватися процесом, доводячи ситуацію до критичної, кажуть деякі фахівці. На думку дерматологів, «зв'язані», тобто дозовані сонячні ванни — важливі для нашого організму, — мають, зокрема, антигрибковий і антибактеріальний ефект. Тим, кому докучають вугрі, ультрафіолет може стати у пригоді. «Один зі способів очистити сальні залози — викликати легке лущення шкіри, — пояснює лікар-косметолог із міста Бровари на Київщині Тетяна Онищук. — Цей спосіб лежить в основі лікування ультрафіолетовими променями. Такий ефект дає і сонячне проміння. При лущенні разом із мертвими клітинами з поверхні шкіри сходять лусочки, які закупорювали сальну залозу, тож її функції відновлюються».

Окрім того, засмага забезпечує нас вітаміном Д, який синтезується в організмі лише під впливом сонячного проміння. Сонячне світло робить м'язи пружнішими, під його дією швидше гояться рани, воно сприяє правиль-

Щоб відпочинок не завершився на сумній ноті, «спілкуватися» з сонцем треба обережно.
Фото з сайту vidpoviday.com.

ному формуванню зубів, швидкому росту волосся. Однак надмірне захоплення сонцем обертається такими неприємностями, як опіки, поява пігментних плям, фотостаріння (передчасне в'янення шкіри). «Шкіра, яка засмагає, втрачає свою еластичність, по-

соби ці — недешеві, а наскільки надійні? Чи можна покладатися лише на цей «щит», рятуючись від сонця?

Відомий лікар-дерматолог, професор Ольга Богомолец переконана: ні. Сонцезахисні креми не знижують ризику злоякісного

«Коли в Туреччині чи Єгипті, розважаючи відпочивальників на пляжі або біля басейну, аніматор починає заохочувати до аеробіки о 12-й дня, не знаю, що може бути безглуздіше».

кривається зморшками. Уповільнити чи припинити цей процес, якщо ви зловживаєте сонцем, неможливо», — підтверджує Тетяна Онищук.

Крем від сонця — не панацея...

Щоб отримати рівну засмагу і захисти себе від надмірного впливу ультрафіолету, лікарі-косметологи радять користуватися сонцезахисними засобами: спеціальними лосьйонами, гелями, спреями, кремами. «Сонячну косметику» розрізняють за фактором захисту: SPF (Sun Protection Factor) — це речовина, яка поглинає ультрафіолетове проміння, оберігаючи шкіру від шкідливого впливу. Ступінь захисту виробники вказують на упаковці: мінімальний «фільтр» від сонця складає 5-10 одиниць, максимальний — 60. Що це означає? Наприклад, при використанні крему із SPF 20 дія сонячних променів на шкіру послаблюється у 20 разів. За-

переродження родимок і розвитку раку шкіри, каже вона. «Звісно, з допомогою цих засобів ви не засмагнете швидко, але сумарний ефект дії на ДНК і пам'ять клітин може бути ще й термічний, — пояснює Ольга Вадимівна. — І навіть перебуваючи під водою, ви можете згоріти. Особливо захищаюся від сонця двома способами: одягаю капелюх і ховаюся в тінь».

Звісно, якщо людина їде в південні країни, де спекотно, на відкриті ділянки шкіри треба наносити креми від сонця, аби попередити опіки, додає фахівець. «Але думати, що використання таких засобів — панацея від згубної інсоляції, не можна. Немає досліджень, які б це підтверджували. Скажімо, статистика США, де такі креми активно вживають уже протягом 20 років, свідчить: динаміка розвитку раку шкіри і меланоми серед тих, хто ці засоби використовує, не змінилася.

■ ДО РЕЧІ

Лікарі-дерматологи категорично не радять купатися і засмагати з 11-ї до 16-ї години: сонячне проміння в цей час найагресивніше. Під час сонячних ванн голову обов'язково накрийте панамкою, косинкою чи капелюхом. Офтальмологи рекомендують надіти темні окуляри: під дією прямих сонячних променів у слизовій оболонці очей, яка не має захисного рогового шару, може виникнути запалення — кон'юнктивіт. На сонці краще відмовитися від читання — навантаження на зір під впливом яскравого сонячного проміння зростає в десятки разів. Також лікарі застерігають: не можна засмагати відразу після їди або натщесерце, надзвичайно небезпечно спати на сонці. Входить в «процес» поступово — підставляйте себе під проміння спершу на кілька хвилин. Засмага ляже рівно, якщо ви активно рухастесь: бігаєте, граєте у рухливі ігри. І пам'ятайте про найважливіше правило «полювання» на бронзову шкіру: більше 20 хвилин засмагати на відкритому сонці не можна.

■ ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Добре зважувати й узгоджувати своє перебування на сонці необхідно літнім людям, вагітним жінкам, дітям до двох років, а також тим, хто страждає на хронічні захворювання легень (особливо туберкульоз), серцево-судинні захворювання, неврастенію, захворювання щитоподібної залози. В осіб, які мають хвору печінку, зловживають алкоголем, може розвинутися підвищена чутливість до сонячних променів. У таких випадках лікарі радять носити одяг із легких світлих тканин, на вулиці триматися тіністої сторони, користуватися парасолькою від сонця і сонцезахисними окулярами.

■ «ШВИДКА ДОПОМОГА»

Якщо сталося так, що «спілкування з сонцем» вийшло на розумні межі і вам не вдалося уникнути опіку, запам'ятайте кілька важливих у таких випадках правил:
* Зменшити біль допоможуть холодний душ або ванна. Накладіть на постраждалі місця холодні компреси, кубики льоду.
* Обробіть уражену ділянку шкіри соком алое або іншою речовиною, що охолоджує і знімає запалення. Ефективним є компрес із холодного зеленого чаю. Але в жодному разі не використовуйте для цього олію чи вершкове масло.
* Можна змастити обгоріле місце холодним кефіром, сметаною, нежирним йогуртом. Кисломолочні продукти заспокоюють і пом'якшують шкіру.
* Перевірте, чи немає пухирів. Їх поява сигналізує про те, що шкіра серйозно пошкоджена і можливі серйозні ускладнення. Якщо пухирями вкриті великі ділянки шкіри, негайно звертайтеся до лікаря.

Не забувайте, що така продукція, окрім усього, — це великий бізнес».

Зле не сонце. Злі — люди...

Лікарі наголошують: засмага — це лише захисна реакція на шкідливий вплив ультрафіолету. У такий спосіб організм ніби одягає захисний комбінезон. «Є люди, народжені в такому «комбінезоні» — темношкірі, які живуть біля екватора. А люди «скандинавського типу» (блакитноокі блондини, рудоволосі) цей «комбінезон» вдягти не можуть, вони будуть згоряти на сонці і ніколи не засмагнуть, — застерігає пані Богомолец. — Українці переважно належать до людей третього типу шкіри (кароокіх шатенів), які добре засмагають. Якщо світлооким із сонця потрібно піти о 10-й ранку, то темноокі можуть поніжитися на пляжі максимум до 11-ї, а потім слід ховатися в затінок. Але в будь-якому разі варто збагнути: корисної засмаги не буває».

Найбільш обачними у спілкуванні з сонцем мають бути насамперед жителі південних областей, а також українці Закарпаття — гори ще більше «піднімають» нас до сонця.

— Доводиться чути, що в усьому винне «зле сонце». Але це — міф, — переконана лікар. — Злими є люди, які зіпсували екологію так, що озоновий шар став тоншим, а над деякими країнами взагалі утворилися озонові дірки. Тож нині маємо зовсім не той спектр ультрафіолету, який був іще 20 років тому. Ми в Україні теж пожинаємо наслідки бездумного ставлення людства до довкілля. В останні два десяти-

Яби хотіла, аби батьки замислювалися над цими моментами».

Інший важливий момент — турбуленція на сонці. В дні, коли відбуваються такі процеси, людина гарантовано отримує сонячний опік і згубний вплив на ДНК клітин. Важливо навчитися прогнозувати такі дні, аби попереджати людей про небезпеку. Зробити це непросто. Але українські лікарі і науковці працюють над цим питанням. ■

РЕЦЕПТИ

Молодо — зелено!

50 відтінків зелені на обідньому столі

Овочеві млинчики — не лише смачно і корисно, а ще й красиво і святково.

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Літо — не тільки стан душі, а ще й стан тіла. Бо коли, як не влітку, ми можемо відновити запас вітамінів і мікроелементів в організмі, оздоровитися й омолодитися? Нікому не потрібно доводити, що ранні овочі, фрукти і ягоди — це найпотужніші омолоджувальні засоби: сяюча шкіра, стрункіша талія, легкість буття в сенсі переусування, творчості, роботи — це їхніх «рук» справа. Тому фраза «молодо — зелено!» у даному випадку — зовсім не метафора, а просто констатація факту. Отож припиняємо філософствувати і беремося за те, чим порадувало нас прийдешне літечко. Сьогоднішній наш приціл — на зелень і зелені овочі. Зелені овочі добре поєднуються і з жирами, і з білками, і з вуглеводами, вони не потребують глибоких знань ні з модної теорії роздільного харчування, ні таблиць калорійності і засвоюваності, бо всі — малокалорійні, легкі, а що найголовніше — смачні і дуже корисні.

Малахитові оладки

Любите оладки і млинчики? Напевне, з огляду на те, що ці смачки все-таки достатньо калорійні, запитання потрібно було поставити інакше: як часто ви дозволяєте собі оладки і млинчики? Якщо любите, але обмежуєте себе в цьому, — літо вам дозволить поламати ці стереотипи, на те воно і літо! Бо воно припасало для вас кабачки, шпинат, зелений горошок, і ви навіть не уявляєте, які смачні з цієї зелені оладки! А талія від них зовсім не постраждає, не хвилюйтеся!

Спробуйте почати ранок з **оладок зі шпинату**, це неймовірно смачно! І день буде таким же барвистим і насиченим! Я б вирощувала і їла шпинат цілий рік, але для першої «ощі» нема умов, а от друга — залюбки. Отож щедрий пучок шпинату помийте, просушіть і подрібніть у блендері разом зі склянкою кефіру чи кисляку (можна взяти 200 г замороженого шпинату). 2 яйця злегка збийте і додайте до шпинату. А зеленим висипайте 200 г борошна, половину чайної ложки соди (без верха), стільки ж цукру, посоліть і поперчіть за смаком і добре вимішайте. Обсмажуйте на олії до зарум'янення. Викладіть на паперові рушнички, щоб стекла зайва олія. Візьміть ложку сметани чи йогурту, посипте подрібненим свіжим кропом і починайте радіти новому літньому дню!

Ще одна хороша новина про зелень — уже є зелений горошок! Як водиться, спочатку ми насолоджуємося ним донескох просто в стручках, затим чистимо і поїдаємо (і дуже правильно робимо!) апетитні зелені горошини, а вже потім починаємо готувати з нього цікаві страви. Так от, оце «потім» уже й настало — готуємо! Пропонуємо знову **млинчики**, але з **горошком**.

Потрібно дві третини склянки зеленого горошку (начистити його — єдина складність, а далі — легке і приємне кулінарне творіння), яйце, склянка борошна (до речі, в овочеві оладки можна давати і борошно грубого помолу — за рахунок кольору, який створюють овочі, оладки не втрачають у

зовнішньому вигляді, на смак — не відрізнити, а щодо корисності і калорійності в борошні грубого помолу, житньому борошні — значно більше плюсів), дві третини склянки молока чи кефіру, чайна ложка соди, половина чайної ложки куркуми, столова ложка нарізаного кропу і сіль за смаком.

Для початку горошок потрібно злегка приварити, подрібнити (це легко зробити виделкою — для економії часу) та охолодити. Яйця збити з молоком чи кефіром. Додати борошно, соду, куркуму і сіль, все старанно перемішати, щоб не було грудочок. Залишити тісто на олії до золотистої шкідочки. Посипати млинчики свіжим зеленим горошком і кропом і подавати зі сметаною.

А якщо ви на базарчику захопили і сусідів цвітної капусти, ви точно не прогадали. Усього лиш кілька ваших дій — і на столі запарують рум'яні соковиті **оладки** з усіма сюрпризами і користями, на які багатий цей цінний овоч. На 800 г цвітної капусти треба буде 2 яйця, 100 г борошна, зелень (нарізайте і кріп, і петрушку і все, що любите, приміром базилік чи зелену цибулю), зубчик часнику (не обов'язково, якщо готуєте страву на сніданок), сіль і перець за смаком, олія — для смаження.

Капусту розібрати на сусідів і відварити в підсоленій воді (не переварити — достатньо і 8 хвилин на повільному вогні), охолодити. Затим поріжте сусідів на дрібні шматочки, додайте до неї решту інгредієнтів і старанно перемішайте. Ложкою викладайте на олію, обсмажуйте до золотистих боків і подавайте тепленькими зі сметаною.

Балачки про кабачки

Кабачок — заслужено улюблений овоч багатьох. Що тільки не вигадало людство з його «участю» — ікра, рагу, запіканки, салати, соє, відбивні, млинчики, оладки, суп, пюре, торт, варення, компоти, цукати — і це далеко не повний перелік. І ось, коли

молоденькі кабачки рівеньками «штабелями» повлягалися на полицях магазинів і базарів, не захопити один-два додому просто нелогічно. А якщо ви захопили, причому більше, ніж один, давайте спечемо цілий **кабачковий торт** — легкий, корисний, смачний настільки, що залишиться лише вигадати причину для святкування.

На два середні кабачки потрібні склянка борошна, 3 яйця, 2 плавлені сирки, 3 зубчики часнику, 2 помідори, 3 столові ложки сметани, сіль і спеції — за смаком і уподобаннями.

Для початку потрібно приготувати коржі, у нашому випадку це — **кабачкові млинці**.

Кабачки тремо на крупній тертці, солимо їх і зливаємо трішки соку. Затим вбиваємо туди 3 яйця і додаємо спеції, все перемішуємо і потім додаємо борошно. Тісто за консистенцією має бути як густа сметана, таким, щоб млинець не розвалювався при перевертанні. Смажимо на сковорідці три великі круглі млинці. Натраємо на тертці плавлені сирки, додаємо до них сметану і перемішуємо. Видавлемо сюди ж 2-3 зубчики часнику (якщо не бажаєте, можна і не додавати або замінити його на сушений). Ріжемо тонкими кружечками свіжі помідори. І починаємо збирати наш торт. Кабачковий млинець намазуємо сумішшю з плавлених сирків і сметани, викладаємо зверху порізані кружальцями помідори, посипаємо меленою сумішшю перців, кропом, петрушкою, зеленою цибулюю і викладаємо зверху другий кабачковий млинець. Процедуру повторюємо. Останній млинець теж змащуємо сумішшю сирків та сметани і посипаємо зеленню. Зібраний тортик із кабачків ставимо хвилину на 10 у гарячу духовку, щоб сирки розплавилися і все разом запеклось. Уживати можна як охолодженим, так і гарячим. І свято буде вдалим!

А хочете **кабачковий суп** — нема питань! Смачний зелений супчик із кабачків, що пахне свіжістю та літом, особливо смачний із домашніми білими сухариками. Потрібно: 2 невеликі кабачки (цукіні), 3 картоплини, моркви, цибулина, 3 зубчики часнику, 2 столові ложки олії і столова ложка вершкового масла, зелень, лавровий лист (2 штуки), 2 горошини духмяного перцю, чорний мелений перець за смаком, сіль за смаком, 1 л води (за бажанням — м'ясного чи овочевого бульйону).

Кабачки поріжте дрібними кубиками і невелику частину відкладіть. Картоплю також поріжте кубиками, а цибулю — півкільцями. Часник пропустийте через часничницю. Подрібніть

зелень. У сотейнику в розігрітій олії спасеруйте цибулю і часник 5 хвилин. Потім покладіть кабачки і, помішуючи, злегка обсмажте. Додайте картоплю, перемішайте і обсмажте ще 2-3 хвилини. Залийте овочі гарячою водою (бульйоном), додайте спеції, перемішайте, зменшіть вогонь і готуйте під кришкою приблизно 15 хвилин. Наприкінці покладіть зелень. Відкладені кабачки присоліть і обсмажте на вершковому маслі 3-4 хвилини. Подрібніть усе блендером. Готовий кабачковий суп-пюре розлийте по тарілках, додайте обсмажені кабачки і прикрасьте зеленню. Подавайте із домашніми сухариками, сметаною чи вершками.

Топить м'ясо в овочах!

«А як же без м'яса?» — справедливо запитують шанувальники м'ясних страв. От кому-кому, а м'ясо їдмо улітку справжнє роздolia! «М'ясо ховайте в овочах!» — цитують і перефразовують давні мудрі поради сучасні прибічники правильного харчування. А коли буває стільки овочів, щоб топшити в них м'ясо? Правильно, влітку! У продовження нашого кабачкового балачки — **запіканка кабачки-курка**, умовна назва КК. Соковита, ароматна, присмачена бринзою, ця страва зуміє зібрати за спільним столом усіх, про кого досі мріялося, бо з таким пригощанням не соромно і запросити бажаних гостей. А потрібно буде 500 г кабачків, 250 г курячого філе (приблизно грудка), 100 г бринзи, 2 яйця, по 3 столові ложки сметани та олії (найкраще оливкової), цибулина, 80 г борошна, свіжі цибуля (зелена), базилік і петрушка, по чайній ложці паприки і куркуми, сіль і чорний перець за смаком.

Філе миємо і нарізаємо скибочками, злегка солимо та перчимо, додаємо ложку олії, добре перемішуємо. Викладаємо на розігріту суху пательню, смажимо, постійно-помішуючи, 3-4 хвилини на великому вогні. Пет-

рушку, базилік та зелену цибулю, ріпчасту цибулю дрібно ріжемо. Бринзу тремо на крупній тертці висипаємо до зелені. Кабачок чистимо від шкірки і ріжемо тоненькими пластинками товщиною близько 1 см. Додаємо кабачок та обсмажену курку до зелені з бринзою. Яйця злегка збиваємо, додаємо сметану, сіль і чорний мелений перець за смаком, спеції, борошно та 2 столові ложки олії і добре перемішуємо. З'єднуємо яєчну суміш із нарізкою і знову добре вимішуємо. Викладаємо масу у змащену олією форму та ставимо в розігріту до 180 градусів духовку на 40 хвилин. А далі нарізаємо на шматки і подаємо до столу — як самостійну страву чи з легким овочевим салатиком.

А цей рецепт — **кабачкової піци** — змусить полюбити кабачки всіх, хто досі з якихось причин не особливо зважав на цей овоч. Її дуже любляють діти і підлітки, а студентам, як каже моя сусідка, «тільки подавай!». То давайте подамо, ще й самі пригостимося!

На 1 кг кабачків візьміть 2 яйця, 3 помідори, куряче філе, 50 г твердого сиру, 50 г борошна, морквину, цибулину, 2 зубчики часнику, 100 г молока і зелень.

Одне яйце добре збити до однорідної консистенції. Кабачки помити і дуже тоненько нарізати, занурити в яєчну масу, а потім обвалити в борошні та підсмажити з обох боків до золотистого кольору. Викласти підсмажені кабачки на паперовий рушничок чи серветку, щоб позбавитися зайвої олії. Куряче філе помити і відварити до готовності. Вийняти з води і порізати шматочками. Помідори і цибулю помити і порізати кільцями. Моркву почитити, помити і натерти на крупній тертці. Зубці часнику почитити і подрібнити. Форму для піци змазати олією і викласти смажені кабачки в два шари, потім порізане куряче філе. Поверх м'яса викласти цибулю, натерту моркву, помідори та присипати часником. Яйце збити з молоком. Посипати піцу натертим на крупній тертці твердим сиром і залити яєчно-молочною сумішшю. Зелень промити, просушити, подрібнити і посипати кабачкову піцу. Поставити піцу в розігріту духовку та пекти, поки не розтопиться твердий сир.

Смачного! Не пропустіть жодного дару літа! ■

НАПОЇ

Літня спрага? Приготуємо квас власноруч!

Як водиться влітку, охолоджуючі напої впевнено займають «верхні щаблі» в таблиці кулінарних хітів. Квас стає хітом цілком заслужено: він тонізує, охолоджує, вітамінізує. Наші предки готували квас за багатьма рецептами і в обов'язковому порядку власноруч, знали, коли і кому який пити краще і корисніше, отож мусимо продовжувати традицію поколінь. Тим паче — це приємну і смачну традицію варіння квасу.

Для «Українського квасу» потрібно 140 г житнього хліба, по 50 г пресованих дріжджів та меду, 100 г цукру, лимон, 5 родзинок, 1,2 л води.

Хліб злегка підсмажити, подрібнити й покласти у кип'ячену воду, охолоджену до 80 °С, перемішати. Суміш настояти годину-півтори в теплом місці, періодично перемішуючи. Настій процідити, розмочений хліб знову залити теплою водою і настояти годину-півтори. Потім обидва настої з'єднати, додати цукор і дріжджі. Нехай розчин побродить 8—12 год за температури 23—25 °С. Після бродіння квас процідити й охолодити, додати до нього родзинок і заправити медом. Подавати із шматочком лимона.

Хлібний квас — також відомий і улюблений усіма. Для його приготування потрібно 500 г чорного хліба, 200—300 г цукру, 15 г дріжджів (або 0,5—1 ч. ложки сухих), 5 л води. Хліб порізати шматочками, висушити і підсмажити у духовці. Висипати в каструлю, залити 3 л окропу, накрити кришкою і залишити до охолодження. Процідити рідину через марлю, а хліб, що залишився, знову залити 2 л окропу, накрити кришкою і відставити на 2 години. Знову процідити, всю рідину злити в одну посудину. Додати цукор і дріжджі, перемішати й залишити за кімнатної температури на ніч. Готовий квас налити у пляшки, зберігати у прохолодному місці.

Готуйте, пийте й насолоджуйтесь!

В літню спеку порятує прохолодний квас.

Віталій Кварцяний
головний тренер ФК «Волинь» (Луцьк)

«Фінансова ситуація виправлена повністю, але вона ще не дійшла до юридичних органів ФФУ. Підписана мирова угода з футболістами і агентами. Дехто з них пішов на поступки, вирішивши питання дипломатичним шляхом».

Віталій МОХНАЧ

Упродовж перших двох днів поточного тижня до Франції активно прибували учасники чемпіонату Європи, старт якого призначено на 10 червня. Учора ж у Марселі висадилися й українська збірна, яка на час свого перебування в країні галлів мешкатиме в передмісті цього французького порту — містечку Екс-ан-Прованс.

На відміну від Євро-2012, коли більшість збірних відмовилася від стаціонарного проживання на території однієї з країн-господарок, бажаючих проїгнорувати французьку землю не знайшлося, попри те, що останні півроку країна живе в умовах надзвичайного стану, який, нагадаємо, був проголошений після паризьких терактів.

Президент Франції Франсуа Олланд визнав, що зі стартом Євро в країні знову підвищиться ризик терористичної загрози, проте пообіцяв задіяти максимальну кількість сил і засобів для підтримання безпеки на максимальному рівні.

Приміром, у столичному регіоні за порядком стежитимуть більше 13 тисяч військових. Моніторити ж ситуацію їм допомагатимуть сучасні системи контролю, які встановлені в місцях масового скупчення людей — на стадіонах, у фан-зонах, транспорті, торгових центрах тощо. Загалом, для забезпечення спокійного життя усіх учасників ЧЄ у Франції запущено спецоперацію «Варта».

Представники місцевих служб правопорядку розповіли, що у фан-зонах діятиме спеціальна пропускна система з подвійним контролем. Перший пункт пропуску — це закриті приміщення, де будуть

ЄВРО

Заряд свіжості та бадьорості

Українська збірна завершила свій тренувальний збір у прохолодних Альпах і висадилася в спекотному Марселі

розташовані камери схову з металополікарбонатами. Другий — зони безпеки, котрі нині функціонують на вокзалах та аеропортах Франції. Посилено охороняються стадіони та тренувальні поля. Спеціально на час Євро французькі спецслужби оголошують небо над цими територіями зоною, над якою заборонені будь-які польоти.

Хай там як, а вчора у небі над Францією активно кружляли «чартери», доставляючи з різних куточків Європи учасників континентального форуму, в якому, до слова, вперше братимуть участь 24 збірні. До місця свого базування збірна України прибула зі Швейцарії, де в умовах, наближених до ідеальних, — з чудовими гірськими краєвидами, кришталевим чистим повітрям, проводила заключну фазу свого тренувального збору. На жаль, на Батьківщині організувати для «синьо-жовтих» подібного роду безхмарний тренувальний процес ФФУ наразі не може, хоча, як відомо, рекреаційні можливості нашої країни достатньо потужні.

Вельми комфортними будуть умови проживання наших збірників і в Екс-ан-Провансі, який вважають частиною культурної та історичної спадщини Франції.

Мешкатиме наша делегація в п'ятизірковому готелі «Рене-

Перед висадкою на середземноморському узбережжі Франції українські футболісти активно тренувалися в горах Швейцарії. Фото з сайту euro2016.ffu.org.ua.

санс», а тренуватиметься на базі спортивного комплексу «Каркассон». Вибір на користь середземноморського узбережжя тренерський штаб Михайла Фоменка зробив, виходячи з того, що два з трьох поєдинків групового етапу «синьо-жовті» зіграють на марсельському стадіоні «Велодром».

Відзначимо, що неподалік української команди — в доволі спекотному марсельсько-

му регіоні — також мешкатимуть швейцарці, італійці, австрійці та турки.

Водночас чемпіони Європи, іспанці, один із суперників наших футболістів — поляки, бельгійці та шведи обрали свіжість атлантичного узбережжя Франції. Натомість господарі Євро та практично всі представники Туманного Альбіону — англійці, ірландці, валлійці

— свій табір розбили в північному регіоні, який територіально близький до Ла-Маншу. Цікавий факт: збірна Англії мешкатиме в готелі, котрий із міркувань безпеки обнесли 2,5-метровою стіною. При цьому тренуватимуться підопічні Роя Ходжсона на футбольних полях, підготовкою яких займалися англійські фахівці-агрономи. ■

Григорій ХАТА

Учора в Будинку футболу Прем'єр-ліга дала старт наступному футбольному сезону серед елітних команд. Як раніше й планувалося, в чемпіонаті України-2016/2017 змагатимуться 12 команд. Регламентом реформованого турніру передбачено проведення двох етапів змагань, на першому з яких клуби зіграють у традиційну двоколову «класику», після чого, розділившись на дві шістки, розіграють медалі та право на збереження місця в еліті.

Новий сезон традиційно розпочнеться матчем за Суперкубок країни, який відбудеться 16 липня в Одесі. Уже вдев'яте в ньому зіграють флагами вітчизняного футболу — «Шахтар» та «Динамо». Процедура жеребкування було визначено, що формальними господарями цього протистояння будуть «гірники». Утім значно цікавішою була друга частина офіційних урочистостей, під час якої сформували календар ЧУ-2016/2017. Саме тоді й стали відомими імена всіх учасників майбутньої першості. До останнього залишалось невизначеним майбутнє 12-го учасника турніру — «Волині». Попри те, що ФФУ видало луцькій команді атестат на наступний сезон, напередодні за-

ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Реформовані й добре знайомі

У ФФУ відбувся організаційний старт наступного футбольного сезону

гальних зборів засновників Прем'єр-ліги головний тренер лучан Віталій Кварцяний іще не мав 100% упевненості в турнірних перспективах свого клубу.

Утім, як свідчить оприлюднений розклад матчів 26-го за ліком ЧУ, «Волинь» — учасник майбутньої національної першості. Її суперником у першому турі буде «Дніпро». Чемпіони країни — динамівці — захист титулу розпочнуть матчем з «Олександрією». Водночас друга за силою команда минулого розіграшу — «Шахтар» — на старті турніру проєктує заміну представника кіровоградського футболу — «Зірку», котра після 12-річної перерви знову повертається до вищої ліги вітчизняного футболу.

Вінших поєдинках стартового туру «Зоря» зустріне з «Олімпіком», «Ворскла» — з «Чорноморцем», а «Сталь» — із «Карпатами», у яких, до слова, днями з'явився новий наставник. Коли на початку 2016 року до системи львівського клубу ввійшов Олег Луж-

Наступний футбольний сезон в Україні знову розпочнеться з українського «класико». Фото УНІАН.

ний, уболівальники «біло-зелених» усерйоз розраховували побачити знаного футболіста на тренерсько-

му містку головної команди. Проте переговорний процес у Лужного з керівництвом «Карпат» не склався,

відтак у новому чемпіонаті з львів'янами працюватиме Валерій Яремченко, який дев'ять років тому вже очолював біло-зелений колектив. Допомогатиме досвідченому 68-річному спеціалісту экс-наставник запорізького «Металурга» Анатолій Чанцев та Володимир Безубяк, під орудою якого «Карпати» виступали в другій половині минулого сезону.

Як видно, серед учасників майбутнього чемпіонату відсутні «Говерла» та «Металіст», які взагалі не отримали від ФФУ атестат на участь у загальноукраїнських змаганнях із футболу серед професіональних команд. Хоча, як відзначив генеральний директор «Шахтаря» Сергій Палкін, футбольна спільнота країни до останнього намагалася зберегти «на професіональній орбіті» ці колективи. А в Харкові й досі продовжують сподіватися, що на порятунк місцевій команді прийде бізнесмен Олександр Ярославський. А от що буде з ужгородським клубом — узагалі незрозуміло. ■

ХРОНІКА

Легка атлетика

Як повідомляє Федерація легкої атлетики України, збірна України з бігу на 10 000 метрів стала бронзовим призером Кубка Європи, який відбувся в турецькому місті Мерсін.

Піднятися на п'єдестал цих престижних змагань українській команді допомогли зусилля Дмитра Лапшина, Артема Казбана, Дмитра Сірука та Василя Ковалю.

Футбол

Екс-гравця київського «Динамо» та збірної України Юрія Калитвинцева призначено головним тренером московського «Динамо». До цього знаний у минулому півзахисник працював очільником «Волги» з Нижнього Новгорода. Ще раніше він був в.о. головного тренера національної збірної України.

Втрати

Минулих вихідних у США на 75-му році життя помер легендарний боксер Мохаммед Алі. «Бог забрав свого чемпіона», — сказав Майк Тайсон. ■

ІНТРИГА

Я — Бонд. Тео Джеймс Бонд

Наступним виконавцем ролі агента 007 може стати британський актор Тео Джеймс

Данило КНИШ

Після того, як Деніел Крейг завив, що більше не зніматиметься в «бондіані», відмовившись від гонорару в 68 мільйонів доларів за наступні два фільми, шанувальники цього культового приквелу ламали голову над тим, хто ж стане наступним Джеймсом Бондом. І от у пресу просочилася інформація, що на цю роль начебто затверджений британський актор Тео Джеймс, відомий за фільмами «Дивергент» та «Бедлам».

Раніше повідомлялося, що цю роль мріяв зіграти Том Гіддлстон. Також у списку претендентів були імена Тома Гарді, Даміана Льюїса, Ідриса Ельбі, Генрі Кавілла і Ейдана Тернера. Але творці картини, схоже, віддали перевагу 31-річному Джеймсу, передає MNG. Втім ні сам актор, ні режисери, ні студія, яка знімає фільм, жодних офіційних заяв із цього приводу поки що не робили.

Якщо ж інсайдерська інформація відповідає дійсності, Тео Джеймс стане першим і єдиним справжнім агентом

007, адже саме він буде сьомим актором, який втілить на екрані образ улюбленого не лише американцями шпигуна. До нього у цій ролі уже знімалися голлівудські зірки Шон Коннері, Джордж Лезенбі, Роджер Мур, Тімоті Далтон, Пірс Бронсан та згаданий уже Деніел Крейг. Перший фільм цієї франшизи вийшов на екрани у 1962 році. А загалом на сьогодні відзнято уже 24 фільми.

А фанам фільму нове звдання — робити ставки на те, хто ж отримає почесну роль подружки Джеймса Бонда. А також — хто знімає картину. І тут теж є неабияка інтрига, адже в короткий лист претендентів потрапила володарка «Оскара» Сюзанна Бір із Данії. Якщо її затвердять, вона стане першою в історії «бондіади» жінкою-режисером.

Тео Джеймс.

ОТАКОЇ!

Дідова наука

Японець Сігеми Хірата закінчив університет у 96 років

Ната НЕТУДИХАТА

«Вік живи — вік учись!». Справедливість цієї приказки вкотре підтвердив житель японського міста Такамацу Сігеми Хірата, якому в 2005 році заманулося поглибити свої

знання в царині поезії і він вступив до Кіотського університету мистецтв та дизайну. Ректор університету прийняв зацікавленого студента, незважаючи на те, що на той момент Сігеми виповнилося 85 років. І ось, через одинадцять років

навчання, 96-річний Хірата нарешті отримав диплом, ставши, за версією Книги рекордів Гіннеса, найстарішим випускником у світі.

Під час церемонії вручення посвідчення рекордсмена дідуся Сігеми зізнався, що йому було вчитися не так важко, як цікаво і весело. І поставив собі наступну мету — дожити до ста років. «Якщо я буду в гарній формі на той час, то можна буде подумати про те, щоб продовжити навчання й отримати вчений ступінь», — пожував він. І це йому може вдатися, оскільки, за його словами, має невичерпне джерело енергії та оп-

тимізму — двох дітей, п'ятьох онуків та чотирьох правнуків.

Сігеми Хірата не єдиний дідуся, який у такому поважному віці взявся надолужувати втрачене. Раніше цей рейтинг очолював американець Альфонсо Гонсалес, який так само у 96 років поновився в університеті Південної Кароліни після 60-річної перерви. Щоправда, у 1950-х Альфонсо вивчав зоологію, а нині в університеті такого факультету вже немає. Тому екзотичному студенту запропонували вивчати різні аспекти старіння у школі геронтології. Темою досліджень пана Гонсалеса стала автобіографія людини.

ПОГОДА

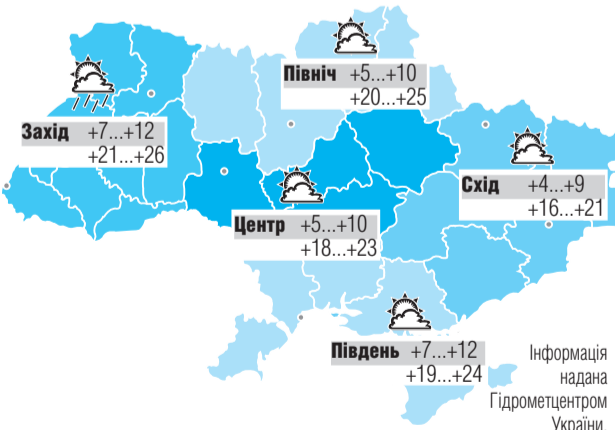
9 червня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер південно-західний, 3-8 м/с. Температура вночі +8...+10; удень +23...+25.

Миргород: без опадів. Уночі +7...+9; удень +19...+21.
Вінниця: без опадів. Уночі +7...+9; удень +22...+24.
Одеса: без опадів. Уночі +11...+13; удень +20...+22.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, короткочасні дощі.
Трускавець: уночі +6...+8; удень +20...+22. Моршин: уночі +7...+9; удень +21...+23.

7 червня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 17-22 градуси, у **Дніпрі** біля Києва — 19.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
Коректорська група: (044) 454-87-53

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — novynu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

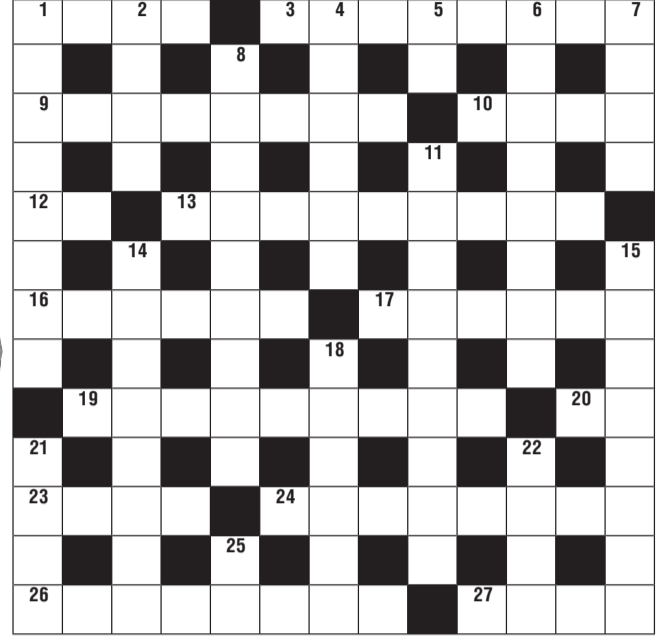
Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009073 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 447
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю—суботу (спільний номер) Тираж 86734

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №69

По горизонталі:

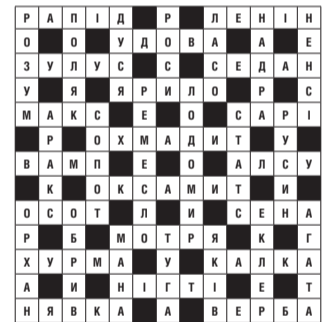
1. Спеціальна форма на зуби, яку вдягають боксери для захисту від травм. 3. Римський імператор, на честь якого назвали восьмий місяць календаря. 9. Кінь Дон Кіхота. 10. Британський порт, де висадився д'Артаньян, коли шукав підвіски королеви. 12. Фахівець найвищого класу майстерності. 13. Тимчасова заборона, припинення виконання певних дій. 16. Американський штат. 17. Опера Пуччіні. 19. Вишукана рідкісна страва. 20. Голлівудський актор і режисер, майстер східних бойових мистецтв. 23. Персонаж германо-скандинавського фольклору, що живе під землею і стереже коштовності. 24. Банківський апарат, що видає готівку з карточки. 26. Драматичний жанр. 27. Вид білого хліба з загорнутими всередину краями та змазаного салом або олією, часто з начинкою.

По вертикалі:

1. Прянощі. 2. Дотримання певних обмежень щодо їжі та розваг протягом певного періоду часу, форма аскези у християнстві. 4. Популярний у XIX столітті танець у

вар'єте. 5. Я по-старослов'янськи. 6. Захисні можливості організму. 7. Збірка віршів Володимира Висоцького. 8. Наука про ракові захворювання. 11. Головний редактор «України молоді». 14. Очікуване закінчення війни. 15. Давній плащ із гумованої тканини. 18. В'язані чи шиті зі щільного матеріалу чохла без підшов, які одягають поверх взуття і застібають на гудзики збоку. 21. Самоцвіт. 22. Лікарська рослина. 25. Знаменитий художник XIX століття, уродженець Чернігівщини.

Кросворд №68 від 7 червня

Наступний номер «України молоді» вийде в п'ятницю—суботу, 10—11 червня

ПРИКОЛИ

Сара з Абрамом домовилися:

— Коли мій чоловік піде на роботу, я тобі монетку скину на знак того, що я сама.

Чоловік іде на роботу, Сара кидає монетку і чекає. П'ять хвилин минуло — нікого немає. Вона виглядає у вікно і бачить: Абрам повзає на колінах під балконом і шукає монету!

— Вставай, я її давно вже на мотузці назад витягла!

Сусід винен мені сто гривень, тепер можна кричати досхочу — ніhto не прийде.

Дід в автобусі звертається до молодого пасажера:

— Синку, як тобі не соромно, поступися місцем он тій бабусі! — Це моя теща.

— Так віддай їй мішок із картоплею, не тримай його на колінах, тобі ж незручно!

— Люсю, ви на якійсь особливій дієті?

— Я просто не їм після шостої.

— Сила волі?

— Я вас благаю, звичка: шість порцій — і вистачить.

Чарівна штука шлюбі! Є в ньому щось магiчне! Одружуються зайчики з котиками, а розлучаються корови з козлами.

До мене теща приїхала і живе ось уже два тижні. Але найстрашніше, що їй неможливо пояснити, що з її дочкою ми вже півроку як розлучилися.